

Jaarverslag 2022

PCBO Smallerland e.o.

Adenium

OPO Furore & PCBO Smallerland e.o.

Voorwoord

Hierbij hebt u het jaarverslag 2022 van PCBO Smallingerland e.o. in handen. PCBO Smallingerland e.o. is dochter in de holding Adenium. In januari 2019 werd de holding Adenium opgericht om het bestuur te vormen van de onderwijsinstellingen OPO Furore en PCBO Smallingerland e.o.

Adenium is de Latijnse naam van de woestijnroos. Dit is een sterke plant die vanuit verschillende loten een prachtige bloei laat zien. Zo zijn ook de ambities van onze holding te duiden. Twee zelfstandige dochters (OPO Furore en PCBO Smallingerland e.o.) die op ruim 30 locaties in de gemeenten Smallingerland en Tytsjerksteradiel een krachtige bloei willen laten zien in het leren en leven van ruim 4800 leerlingen en ruim 600 medewerkers.

Twee dochters die ook verschillen kennen in en tussen haar scholen. In de schoolplannen, die in het voorjaar van 2020 verschenen, en de jaarlijkse schooljaarplannen, is de stand van zaken van elke school met al hun verschillen terug te vinden.

Twee zelfstandige dochters die door slimme samenwerking meer kracht en mogelijkheden hebben om de gezamenlijke ambities waar te maken. Ons strategisch beleidsplan (SBP) is daarvoor richtinggevend. Het SBP wordt gebruikt als basis voor de inrichting van de schoolplannen. We geloven in de kracht van de lokale kleur en identiteitsrijkheid van onze scholen, met een stevig bestuurlijk fundament. Ook afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de uitwerking van het strategisch beleid, is het geëvalueerd en kijken we al vooruit naar de nieuwe planperiode 2024-2028 waarvoor het bestuur reeds de voorbereidingen heeft getroffen.

Zowel het oude strategisch beleidsplan, als het nieuwe worden opgesteld samen met medewerkers uit alle lagen van de organisatie en daagt alle medewerkers en betrokkenen uit om deelnemer te zijn in plaats van toeschouwer. Vandaar ook de keus voor het organisch groeien vanuit overheidseisen, gezamenlijke ambities en lokale visie naar nieuwe ontwikkelingen.

Het jaar 2022 werd gekenmerkt door de naweeën van de coronacrisis met lockdowns en daarmee grote impact op het welzijn van de kinderen en alle medewerkers. Zij verzorgden voor de kinderen het onderwijs en hadden een focus op het pedagogisch welzijn en het inhalen van achterstanden. Het bestuur is enorme dank verschuldigd aan alle medewerkers die zich dit bijzondere jaar zo intensief en professioneel hebben ingezet voor het onderwijs en de ondersteuning, in welke vorm dan ook, op onze scholen. Ook het Servicebureau dat na een periode van vrijwel volledig thuiswerken nu weer van af de eigen locatie haar werk kan doen heeft haar taken in en voor de scholen met volle kracht doorgezet.

Op het moment van schrijven van dit jaarverslag heeft er inmiddels een bestuurswisseling plaatsgevonden. Thijs Praamstra heeft, na vier jaar, Adenium verlaten en Jan Boomsma is per 1 mei 2023 begonnen als lid van het College van Bestuur van Adenium.

In dit jaarverslag zullen we verantwoording afleggen en inzicht geven in alle activiteiten die dit jaar binnen Adenium hebben plaatsgevonden.

Voorwoord.....	3
Samenvatting.....	5
Het bestuur.....	7
Profiel	10
Missie & visie	10
Dialog	14
Verantwoording beleid.....	16
Onderwijs & kwaliteit	16
De netwerken	21
Jaarverslag ICT 2021	23
Jaarverslag 2021 Kansrijke Overstap (PO-VO).....	24
Personeel & professionalisering.....	25
Huisvesting & facilitaire zaken	30
Huisvesting.....	30
Ontwikkelingen	30
Financieel beleid.....	33
Ontwikkelingen	33
Continuïteitsparagraaf	40
Risico's en risicobeheersing.....	40
Weerstandsparagraaf	41
Financiële positie	47
Verantwoording financiën.....	48
Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	48
Financiële kengetallen	52
Jaarrekening	53
Balans per 31 december 2022.....	54
Staat van baten en lasten over 2022	55
Kasstroomoverzicht.....	56
Toelichting behorende tot de jaarrekening	57
Toelichting op de balans per 31 december 2022	61
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	64
Gebeurtenissen na balansdatum.....	64
Model G Overzicht doelsubsidies OCW	65
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022	66
Overzicht verbonden partijen.....	69
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	70
Bestemming van het resultaat.....	73
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	74
Gegevens over de rechtspersoon.....	75
Overige gegevens	76
Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming	77
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	78
Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smalingerland e.o.....	79
Bijlage 2 Verslag Intern Toezicht 2022	80

Samenvatting

Verantwoording beleid en onderwijs.

In 2022 hebben alle scholen, voor de hoofdvakken school, specifieke eigen doelstellingen geformuleerd.

Tevens is het Adenium kwaliteitszorgmodel in alle schoolplannen opgenomen en zal in 2023 verder worden doorgevoerd op alle scholen.

Waar dat relevant was, doen scholen mee aan het PO-raad traject Goed worden, Goed blijven.

De ondersteuningsstructuur van het Zorg Advies Team (ZAT) is opnieuw bekeken en met de scholen gedeeld.

Het onderwijs voor hoogbegaafde kinderen is verder doorontwikkeld.

De expeditie teams zijn geëvalueerd. Dat heeft aanpassingen opgeleverd in de organisatie van beleidsvoorbereiding en uitvoering die beter past bij de organisatie van Adenium.

De IKC-ontwikkeling heeft een nadrukkelijke impuls gekregen met het benoemen van een coördinator, inspiratie bijeenkomsten en heldere selectiecriteria voor de keuze van een IKC-partner voor de scholen.

Het onderwijs aan nieuwkomers en vluchtelingen heeft een enorme groei doorgemaakt in 2022. Alle kinderen zijn geplaatst en er is huisvesting gerealiseerd. Ook hebben we personeel kunnen aantrekken om alle kinderen van goed onderwijs te kunnen voorzien.

De NPO gelden zijn zoveel mogelijk ingezet. Goede resultaten zijn behaald op het pedagogisch welbevinden van de leerlingen, alsmede op het wegwerken van achterstanden. Tevens is op veel scholen gewerkt aan de leerkrachtvaardigheden en werpt dit zijn vruchten af.

Alle netwerken binnen Adenium konden weer fysiek bijeenkomen en maken een inhoudelijke ontwikkeling door, die ondersteunend is voor de scholen.

Op het gebied van ICT worden nu leerkracht devices uitgeleverd en zijn alle systemen binnen Adenium eenduidig georganiseerd. Tevens is het gebruik van Office 365 verder gestimuleerd. Veel aandacht was er voor veiligheid en AVG: dit is een doorgaand proces.

De PO-VO groep heeft opnieuw subsidie ontvangen voor de doorontwikkeling. Diverse projecten zijn opgezet en/of krijgen hun vervolg. De betrokkenheid van alle participanten is een punt van aandacht.

P&O

De arbeidsmarktsituatie voor leerkrachten en directeuren blijft moeilijk. Als bestuur zijn we blij dat we nog steeds in staat zijn de basisformatie rond te krijgen. Personeel voor extra middelen als de NPO-gelden, achterstandsmiddelen en vervanging is er niet of nauwelijks. Ook het invullen van directiefuncties wordt steeds lastiger. Beide situaties zijn een zorg voor het bestuur.

Veel personeelsbeleid wordt geborgd en doorontwikkeld. Kern daarbij is steeds; hoe binden en behouden we personeel en hoe ondersteunen we hen zo goed mogelijk bij hun werkzaamheden.

Verder is er hard gewerkt aan het verbeteren van de arbeidsmarktcommunicatie en het aanbod van de huisacademie. Scholing wordt zoveel mogelijk dichtbij de scholen georganiseerd, om zo snel mogelijk en makkelijk te kunnen professionaliseren.

Tot slot is het beleid voor de begeleiding van startende leerkrachten geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. Ook is de kweekvijver, voor aankomende directeuren, gevuld en een blijvend punt van aandacht.

Het ziekteverzuim steeg in 2022. Samen met het Vervangingsfonds kijken we naar wat we hieraan kunnen doen, los van het bovenstaande.

Huisvesting

In 2022 mochten we twee nieuwe scholen openen in Drachtstercompagnie en Oudega.

Afgelopen jaar hebben alle scholen een voorlichting gehad over goed ventileren.

De prijzen voor onderhoud stegen in 2022 hard, hetgeen ook meer kosten voor (groot)onderhoud met zich meebracht.

Diverse nieuwbouw trajecten liggen op schema. Zorg is de stroomvoorziening bij nieuwbouwplannen. Tot op heden hebben we de stroomvoorziening steeds geregeld gekregen, zij het met tijdelijke aanpassingen.

Er wordt een project voor zonnepanelen voor vijf scholen voorbereid.

PR

Een nieuwe huisstijl wordt voorbereid die in 2023 zijn uitrol zal krijgen en gelijk zal worden gebruikt in en voor het nieuwe strategische beleid.

Financiën

Ons risicomanagement toont aan dat we een vermogen dienen aan te houden, dat hoger ligt dan de signaleringswaarde van het Rijk. De nieuwe bekostigingssystematiek is daar mede debet aan.

De NPO-middelen zijn zoveel als mogelijk, ingezet een deel zal in 2023 worden ingezet vooral ten gevolge van personeelsgebrek. Dit gaat om ruim € 600.000.

Kijkend naar de begrote inkomsten over 2022 dan zien we dat er uiteindelijk € 2,1 miljoen meer binnenkwam dan begroot. De uitgaven gaven eenzelfde beeld: er was € 14,99 miljoen begroot en er ging uiteindelijk € 16,96 miljoen uit.

Per saldo werd het begrote batig saldo van € 151.638 in de praktijk € 157.119.

Daarbij de opmerking dat een deel van de extra middelen voor NPO nog niet uitgegeven kon worden en we door het hoge ziekte verzuim extra personele kosten hadden.

Het bestuur

Organisatie

Contactgegevens	
Naam schoolbestuur	Stichting PCBO Smallerland e.o.
Bestuursnummer	40342
Adres	De Lanen 1, 9204 WB Drachten
Telefoonnummer	0512 582600
E-mail	info@pcbosmallingerland.nl
Website	http://www.pcbosmallingerland.nl

Contactpersonen

Voor vragen naar aanleiding van het bestuursverslag kan contact worden opgenomen met:

De heer A.J. Tiemens,
Bestuurssecretaris

De heer J. Hoogterp,
Businesscontroller
Beiden zijn te bereiken via het telefoonnummer 0512 582600

Overzicht scholen

Voor een overzicht van de scholen verwijzen we naar bijlage 1 van dit jaarverslag.

Juridische structuur

PCBO Smallerland e.o. is een stichting.
Stichting PCBO Smallerland e.o. en Stichting OPO Furore zijn dochters in de holding Adenium.

Organisatiestructuur en governance

Bestuurlijke inrichting en besturingsfilosofie van Adenium.

Sinds enkele jaren is de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht. Als College van Bestuur (CvB) van Adenium houden we, op basis van een intern toezichtkader, zicht op de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie. De Raad van Toezicht treedt daarin op als intern toezichthouder en werkgever van het CvB. Scheiding van besturen en toezicht houden zijn opgenomen in de statuten van Adenium, die opgesteld zijn in januari 2019.

Qua samenwerkingsmodel (besturingsfilosofie) vinden we de 'vier R's' van groot belang:

- Richting (visie en beleid; het 'wat'; zoals het strategisch beleidsplan)
- Ruimte (professionele ruimte; het 'hoe'; inclusief de beschikbare middelen)
- Resultaten (output, resultaatafspraken; vooraf bepaald)
- Rekenschap (vooraf wordt bepaald waarover en hoe we verantwoording afleggen)

Het tweehoofdige College van Bestuur is direct leidinggevende van de directeuren van het Servicebureau en de directeuren van de scholen. Zij leiden en begeleiden vervolgens hun teams en medewerkers. Ook voor het onderdeel zorg naar elkaar is deze opzet van toepassing.

De directeuren van het Servicebureau en de directeuren van de scholen vormen samen het directieboard. Zij zijn een adviesorgaan voor het College van Bestuur.

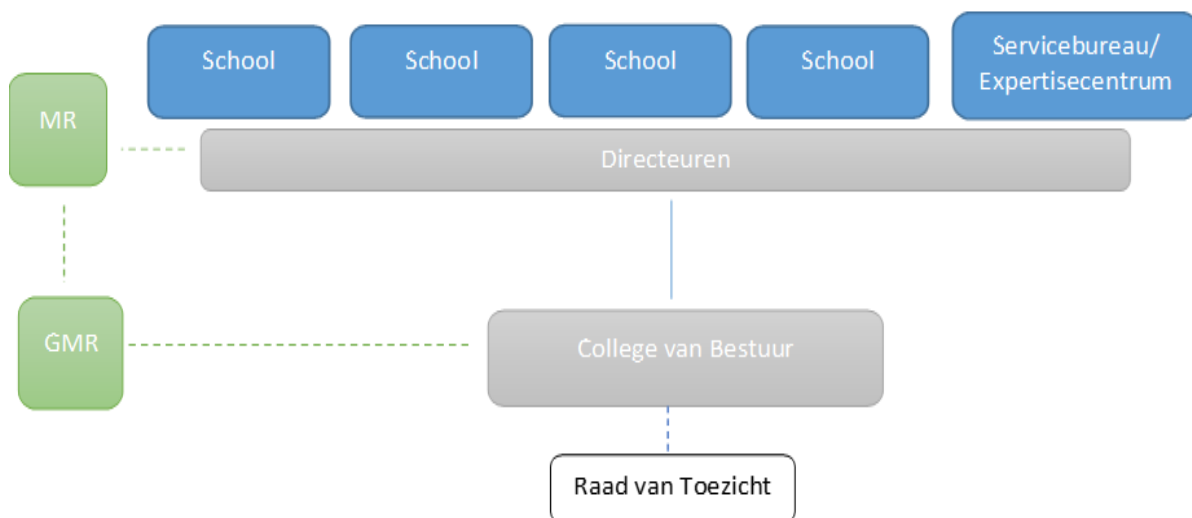
De directeuren van de scholen zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun school. Het College van Bestuur is, samen met schooldirecteuren en de directeuren van het Servicebureau, verantwoordelijk voor het inrichten, faciliteren, begeleiden en beoordelen van de uitvoering van de expeditieplannen die voortkomen uit het strategisch beleidsplan. Daarbij worden zij ondersteund door het Servicebureau.

De teams van het Servicebureau verlenen, onder leiding van hun directeur, service en ondersteuning en voeren analyses uit. Indien nodig kunnen zij, vanuit mandaat door het CvB, opdrachten uitvoeren in de scholen. Dit altijd onder eigenaarschap en verantwoordelijkheid van de schooldirecteur.

Recht doen aan verschillen in expertise en talenten tussen medewerkers vinden we daarbij van belang voor de ontwikkeling van Adenium. In de praktijk betekent dit dat de expeditieteams die aan de slag gaan met een bepaald deel van de ontwikkeling van de organisatie kunnen bestaan uit medewerkers die het meest geschikt zijn om deze expeditie uit te voeren.

Schaalgrootte en efficiency zijn twee belangrijke criteria om de scholen en clusters waarin gewerkt wordt in te richten qua leiding.

In het onderstaande organogram kiezen we bewust voor het bovenaan stellen van onze scholen. Daar gebeurt de kern van ons werk. Alle medewerkers zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun groepen en op hun werkgebied.

Funcitiescheiding en bestuur

Adenium is een two-tier ingerichte stichting.

De Raad van Toezicht bestaat uit vijf leden. Zij wordt ondersteund door de bestuurssecretaris.

Samenstelling Raad van Toezicht in 2022:

- Dhr. Frans Kooiker, voorzitter
- Dhr. Rienk van der Meulen, lid
- Mw. Gytha Postma, lid
- Mw. Ineke Grijpma, lid
- Mw. Berinda de Jong, lid

Voor het jaarverslag van de Raad van Toezicht verwijzen we naar bijlage 2.

Het College van Bestuur van Adenium bestaat uit twee bestuurders:

Mevrouw Greetje Veenstra en de heer Jan Boomsma.

Zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van Adenium.

Nevenfuncties bestuurders

Nevenfuncties van Greetje Veenstra:

- Commissielid bestuurlijke visitaties PO-raad (onbezoldigd)
- Voorzitter oudercommissie peuteropvang Boartlik Bigjin, Oppenhuizen (onbezoldigd)
- Bestuurslid Om'e Toer, Uitwellingerga (onbezoldigd)
- Mede eigenaar Oeral Thús Watersport Verhuur

Nevenfuncties Thijs Praamstra: (Uit functie per 01-02-2023)

Thijs Praamstra had in 2022 geen nevenfuncties.

Nevenfuncties Jan Boomsma: (per 01-05-2023 toegetreden tot het College van Bestuur van Adenium).

- Jeugdouderling PG Harderwijk tot 01-08-2023 (onbezoldigd)
- Gastdocent AVS (bezoldigd)
- Mentor trainees Bursar Society (onbezoldigd)

Gemeenschappelijke medezeggenschap

Beide dochters hebben een eigen GMR, die regelmatig vergadert en ook steeds vaker samen. Het College van Bestuur sluit met regelmaat bij deze vergaderingen aan om beleid met de leden van de GMR-en te bespreken.

Voor meer informatie met betrekking tot de GMR-en van beide dochters verwijzen wij u graag naar de websites van OPO-Furore en PCBO-Smallingerland e.o.

Klik op onderstaande link voor de verslagen van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

[GMR - Adenium](#)

Profiel

Missie & visie

De missie van Adenium

PCBO Smallingerland e.o. heeft samen met OPO Furore een strategisch beleidsplan gemaakt voor Adenium. Adenium is van belang in de gemeenten Tytsjerksteradiel en Smallingerland, waarin de scholen van OPO Furore en PCBO Smallingerland e.o. gevestigd zijn. We verzorgen hier uitdagend onderwijs en opvang en zijn een gewilde werkgever.

Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven.

Adenium is doelbewust bezig met haar missie. Vijf kernwaarden bepalen onze visie en vormen de belofte die we doen aan onze omgeving

- Identiteitsrijk
- Vertrouwen
- Ontwikkelen
- Professioneel
- Kwaliteit

Deze vijf kernwaarden zijn waarneembaar in het handelen van iedere betrokkene bij Adenium. Bijvoorbeeld in de groepsruimte, bij het directieberaad, op het Servicebureau of op plekken waar ouders samenkomen om na te denken over de toekomst van onze kinderen.

Identiteitsrijk

Ouders en medewerkers hebben binnen Adenium de keuze voor het onderwijs en de opvang die het beste passen bij hun eigen identiteit, zowel didactisch, pedagogisch als levensbeschouwelijk. We vinden dit een belangrijke kernwaarde.

De stichting OPO Furore en de stichting PCBO Smallingerland e.o. werken op deze drie domeinen samen waar het kan, maar zijn ook onderscheidend waar gewenst. Beide stichtingen kennen een eigen grondslag van waaruit gewerkt, geleerd en geleefd wordt.

Adenium bestaat uit samenwerkingsscholen, ontmoetingsscholen en openbare en christelijke kindcentra. Vanuit een gezamenlijke visie op leren en onderwijs, kent elk kindcentrum zijn eigen lokale kleur.

Ouders en medewerkers kunnen erop vertrouwen dat deze lokale kleur de lading, voor wat betreft de didactische, pedagogische en levensbeschouwelijke identiteit, dekt. Op de website heeft ieder kindcentrum uitgewerkt wat de openbare, christelijke of samenwerkingsidentiteit aan herkenbaarheid geeft en hoe deze meet- en merkbaar is.

Vertrouwen

Vertrouwen geven aan kinderen en medewerkers op basis van een gezamenlijke visie en vooraf benoemde doelen vinden we van groot belang. Alleen dan komen kinderen en medewerkers toe aan het eigenaardig worden van hun eigen ontwikkeling. Als er eigenaarschap is vanuit transparantie en vertrouwen, halen kinderen en medewerkers het beste uit zichzelf.

Ontwikkelen

Drie domeinen geven de functie van het onderwijs aan: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Bij kwalificatie doelen we erop dat kinderen goed leren, lezen, spellen en rekenen en kennis opdoen van de wereld, zodat zij goed voorbereid zijn op de volgende stappen in hun leven.

Bij socialisatie denken we aan de taak die het onderwijs heeft om kinderen effectief en betekenisvol het leven te leren. Een leven waarin tradities, culturen, identiteiten en normen en waarden een rol spelen en een plek krijgen.

Persoonsvorming gaat over het kind zelf als individu. We helpen kinderen zich zo te ontwikkelen, dat ze wereldburgers worden, die op verantwoorde wijze een plek innemen in onze samenleving.

Het ontwikkelen van deze drie domeinen doen we niet alleen als organisatie. Ouders, medewerkers en ook alle samenwerkingspartners, rond onze kindcentra, spelen hierbij een cruciale rol.

Ontwikkelen is niet vrijblijvend, maar doet een beroep op ieders verantwoordelijkheid.

Professioneel

Zowel naar onze leerlingen, als naar onze stakeholders gedragen we ons professioneel in communicatie en in gedrag. We zijn duidelijk en voorspelbaar in wat we van elkaar mogen verwachten. Kinderen en hun ouders moeten dat weten van onze medewerkers en onze medewerkers moeten dat weten van hun leidinggevende.

Onze professionele organisatie stuurt haar medewerkers aan op collectieve ambitie en vakdeskundigheid. Van onze medewerkers verwachten we een rol als kenniswerkers met een professionele attitude. Samen zetten deze professionals zich in om onze collectieve ambitie waar te maken.

Kenniswerkers leren om continu up-to-date te blijven in hun vak. Hiervoor zijn middelen en tijd beschikbaar binnen onze holding.

Een professionele attitude binnen Adenium kenmerkt zich door een grote liefde voor het vak.

Professionals hebben recht op maatwerk qua begeleiding. Iedere professional bevindt zich immers in een andere fase van ontwikkeling.

Duidelijke kaders, gestandaardiseerde processen en toegankelijke ondersteuning geven onze professionals vrijheid van handelen. Samenwerken met andere professionele kenniswerkers is daarbij belangrijk.

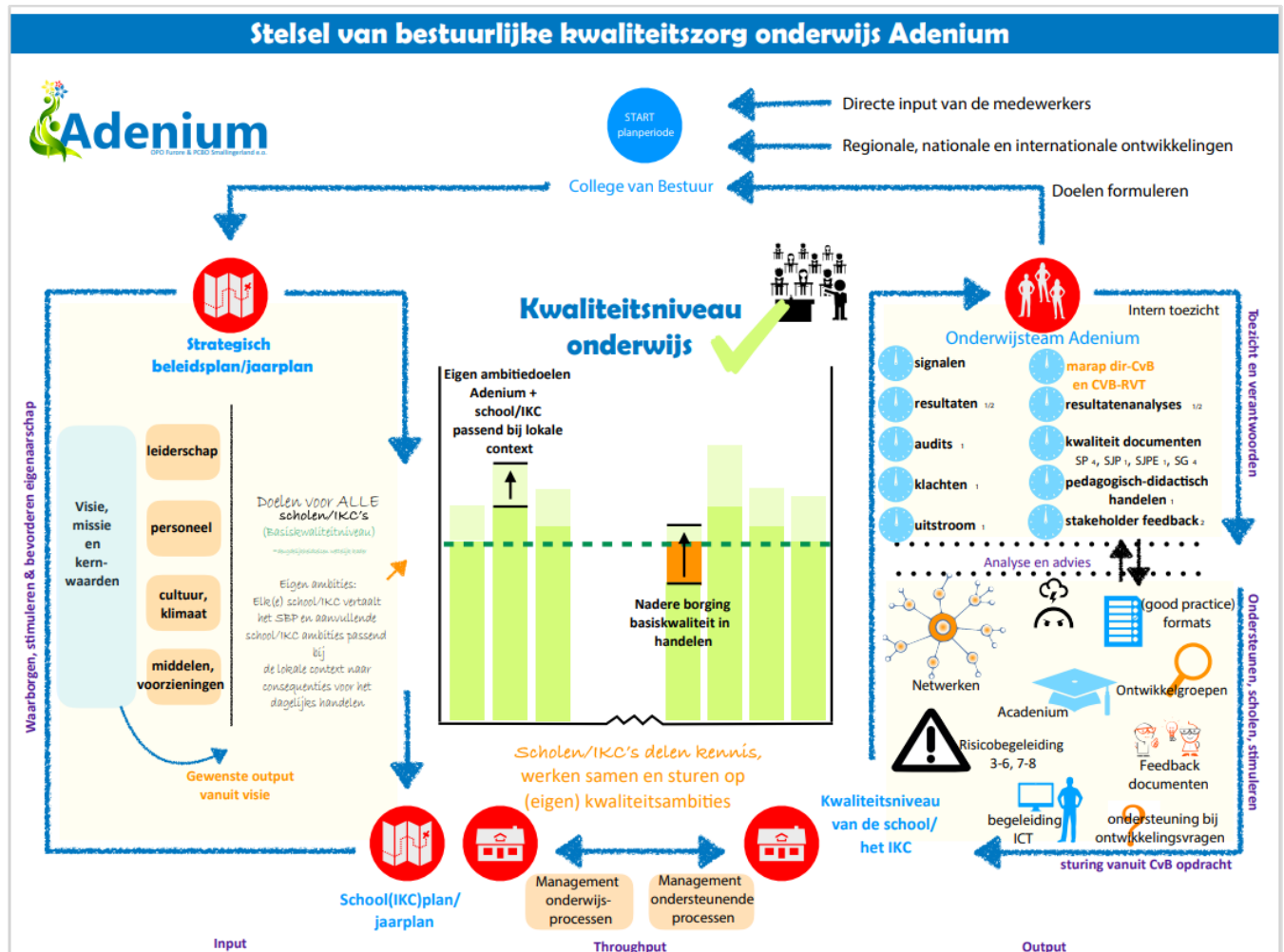
Kwaliteit

Kwaliteit is voor ons het realiseren van onze collectieve ambitie. We maken daarbij gebruik van vakdeskundigheid van onze medewerkers. Planning en control willen we daarin tot een minimum beperken. We geven daarom onze kenniswerkers ruimte en vertrouwen en sturen daarbij op de output. Output is voor ons het totaal van resultaten en opbrengsten van ons onderwijs. Vooraf aan deze planperiode hebben we deze samen bepaald. Iedereen in de organisatie weet daarom wat er van hem/haar persoonlijk wordt verwacht. De weg ernaartoe is er een van ruimte en vertrouwen.

‘Kwaliteit van leren leren en het leven te leren leven’ in onze kindcentra komt voort uit drie dimensies:

1. Hetgeen de overheid van ons vraagt; samengevat in het toezichtkader van de onderwijsinspectie.
2. Kwaliteitsaspecten die we als Adenium vanuit onze collectieve ambitie en visie toevoegen.
3. Kwaliteitsaspecten die elk kindcentrum lokaal gaat uitvoeren omdat het van belang wordt geacht voor de leerling populatie in een bepaalde wijk of dorp.

Kwaliteit gaat bij Adenium voor kwantiteit. Om de kwaliteit van onze kindcentra intern goed te kunnen volgen en begeleiden, is een uitgekiend kwaliteitsinstrument in gebruik. Ook voor de verantwoording naar de overheid en externe stakeholders gebruiken we dit instrument. De bovengenoemde vijf kernwaarden vormen de basis voor ons strategisch beleidsplan en daarmee ons dagelijks werk. Alles wat we ondernemen binnen Adenium wordt hieraan getoetst.

Kernactiviteiten

We vinden het belangrijk om vanuit een bredere kijk op onderwijs, opvang, leren en leven van kinderen de komende jaren in elk dorp en elke wijk een kindcentrum te gaan ontwikkelen of door te ontwikkelen. We doen dit door gebruik te maken van de kracht van samenwerkende partners op het gebied van kinderopvang, voor- en naschoolse voorzieningen en de jeugdzorg. Duidelijke beleidskaders geven onze scholen ruimte om met deze uitdaging aan de slag te gaan en geven ruimte tot het realiseren van samenwerking en maatwerk.

Een zichtbare lokale kleur en inrichting van integrale kindcentra, die als identiteitsrijk kan worden aangemerkt, vinden we van wezenlijk belang.

Eigenaarschap en werkplezier van alle medewerkers in deze ontwikkeling staat voorop.

Eigenaarschap is van belang in alle lagen van de organisatie en bij alle stakeholders. Overal waar gewerkt wordt, verwachten we dat medewerkers deelnemer zijn in plaats van toeschouwer. Als werkgever doen we alles wat in ons vermogen ligt om een hoge mate van werkplezier te realiseren.

Strategisch beleidsplan

Opgericht in 2019, zorgt Adenium met lef voor herkenbaar christelijk en openbaar onderwijs en onderwijs in samenwerkings- of samenlevingsscholen. In wijken en dorpen worden in de komende jaren, samen met verschillende partners, integrale kindcentra gestart. Kinderen tussen nul en twaalf jaar kunnen daar genieten van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en opvang. We geloven in synergie tussen openbaar en christelijk onderwijs voor kinderen en medewerkers. *'Samenwerken waar het kan'* is daarbij het motto.

We richten ons op de haalbare ontplooiing van ieder kind. Talenten van kinderen en medewerkers worden ingezet om dit doel te realiseren. Respect hebben voor de ander, eigenaar zijn van je eigen ontwikkeling en elkaar zien als uniek wezen vinden we daarbij van het grootste belang. Alles wat we daarvoor ondernemen wordt gekleurd door de identiteitsrijke inrichting van onze kindcentra.

De collectieve ambitie van Adenium is *'Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven'*. Deze slogan is een belofte! De belofte dat, in welk dorp of in welke wijk je ook naar school gaat en waar je ook werkt binnen onze holding, je leert hoe je moet leren, maar ook leert hoe het leven werkt! Volledig als kind, als mens worden aangesproken vanuit zowel hoofd, hart en handen is de grondgedachte die hierachter steekt.

Die belofte, deze collectieve ambitie, gaan we waarmaken! Het Strategisch Beleidsplan is te vinden op: www.adenium.nl

Toegankelijkheid & toelating

Alle ouders van leerlingen, die de statuten van onze beide stichtingen respecteren, zijn welkom om hun kinderen op één van onze scholen aan te melden.

Dialogo

Verbonden partijen

- OINK <https://www.oink.nl>
- Vandaag <https://www.kindvandaag.nl>
- Kinderwoud <https://www.kinderwoud.nl>
- Smallsteps <https://smallsteps.nl>

Adenium streeft naar het vormen van IKC's en werkt daarvoor intensief samen met een aantal vaste partners voor kinderopvang (Vandaag en Kinderwoud) en voor peuterspelen (Oink). Hiermee is een formele samenwerkingsrelatie. Met kinderopvang Smallsteps hebben we op een paar locaties een informele samenwerking.

In diverse multifunctionele accommodaties werken we samen met diverse partners in de volgende constructen. In alle onderstaande constructen is Adenium voorzitter.

- a. Coöperatie Brede Scholen Drachten: beheer van twee multifunctionele accommodaties. Bestuur bestaat uit M.O.S. en Adenium.
- b. MFA DE Bouwen, Drachten, bestuur bestaat uit M.O.S. en Adenium.
- c. Stichting It Werflân, Rottevalle, bestuur bestaat uit M.O.S., dorps huis en Adenium.
- d. VVE It Trefpunt, Drachtstercompagnie, bestuur bestaat uit sportclub, gemeente Smalingerland en Adenium.

- Gemeente Smalingerland <https://www.smalingerland.nl>
- Gemeente Tytsjerksteradiel <https://www.tytsjerksteradiel.nl>

Met de gemeenten hebben we een goede en constructieve relatie op het gebied van onderwijshuisvesting en zoeken we de nadrukkelijke samenwerking met het oog op de opbouw en versterking van IKC's.

- Carins <https://www.carins.nl>
- GGD <https://www.ggd.nl>

Met de bovenvermelde organisaties hebben een relatie op het gebied van klachtenafhandeling, schoolarts, maatschappelijke aspecten en indicaties voor hulpvragen.

Samenwerkingsverbanden

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden hebben scholen een zorgplicht. Scholen werken daarbij samen in een samenwerkingsverband. Deze samenwerkingsverbanden bieden ondersteuning zodat we ervoor kunnen zorgen dat er een passende plek is voor alle leerlingen in de regio. Adenium maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland.

SWV Friesland <https://www.swvfriesland.nl>

Klachtenbehandeling

Betreft	Aantal klachten
Ouders en leerlingen	10
Personeel	0

Klachten worden behandeld conform de klachtenprocedure van Adenium. Hiervoor is één persoon regievoerder voor beide stichtingen voor de ouders en één persoon voor de medewerkers. In 2022 zijn bij de deze bovenschoolse contactpersoon voor de ouders van de twaalf scholen van PCBO Smallerland e.o. tien klachten binnengekomen.

Dat betroffen vier klachten in het schooljaar 2021-2022 en zes klachten in het schooljaar 2022-2023. De klachten kwamen telefonisch, per e-mail of brief binnen. Alle klachten zijn naar tevredenheid afgehandeld. Het aantal klachten is minder dan het vorig jaar. Ons doel is om ervoor te zorgen dat we volgend jaar wederom minder klachten bovenschools binnenkrijgen. Dit proberen wij te realiseren door de scholen te adviseren en ondersteunen bij lastige situaties, zodat we preventief klachten kunnen voorkomen.

Onze externe vertrouwenspersoon van de GGD is niet benaderd door ouders, tevens zijn er geen klachten door ouders ingediend bij de externe klachtencommissie.

Bij de bovenschoolse contactpersoon voor medewerkers is geen formele klacht binnengekomen.

Bij de externe vertrouwenspersoon is in 2022 één melding geweest op het gebied van ongewenste omgangsvormen. In de praktijk bleek het te gaan om een melding op het terrein van arbeidsverhoudingen. Er is geadviseerd de melding op de werkvloer op te pakken. Dit is gebeurd en de situatie is naar tevredenheid opgelost.

Verantwoording beleid

Onderwijs & kwaliteit

Het stelsel van kwaliteitszorg, zoals opgesteld door het expeditieteam kwaliteitszorg, is opgenomen in de schooljaarplannen van alle Adenium scholen. Uit een evaluatie, gehouden onder de directeuren, is gebleken dat de planmatige inzet van dit kwaliteitszorgstelsel nog verbetering behoeft. De onderwijsadviseurs nemen dit mee in de gesprekken met de scholen. Begin 2023 wordt het kwaliteitszorgstelsel inhoudelijk aangepast aan het nieuwe onderzoekskader van de Inspectie. In 2022 is veel aandacht geweest voor het formuleren van schooldoelstellingen. Hierover hebben verschillende overleggen en adviesgesprekken plaatsgevonden. Alle scholen hebben nu voor lezen, rekenen/wiskunde en spelling/taalverzorging schooldoelstellingen geformuleerd. In resultaatanalyses worden de schooldoelstellingen en het behalen daarvan gemonitord.

Instrumentarium kwaliteitszorg op schoolniveau

	zelf-evaluatie	gesprekken cyclus	Icalt	doelen voor opbrengsten	resultaten-analyse	methode onafh. toetsen*	observatie-systeem onderbouw	borgings-document	enquêtes of panelgesprek	resultaten VO	audit	inspectie-bezoek
aanbod OP 1	x							x	x		x	x
zicht op ontwikkeling OP 2	x	x			x	x	x	x			x	x
didactisch handelen OP 3	x	x	x					x			x	x
extra ondersteuning OP 4	x				x	x		x			x	x
samenwerking OP 6	x	x							x		x	x
toetsing en afsluiting OP 8	x			x				x			x	x
veiligheid SK 1	x					x		x	x		x	x
pedagogisch klimaat SK 2	x	x	x			x		x	x		x	x
onderwijsresultaten OR 1	x	x		x	x	x	x				x	x
sociale en maatschappelijke competenties OR 2	x			x		x	x	x	x		x	x
vervolgsucces OR 3	x							x		x	x	x
kwaliteitszorg KA 1	x										x	x
kwaliteitscultuur KA 2	x	x									x	x
verantwoording en dialoog KA 3	x										x	x

Naar aanleiding van de eindopbrengsten van de scholen kwamen twee scholen binnen Adenium in aanmerking voor deelname aan het programma Goed Worden, Goed Blijven + van de PO-raad. 't Partoer en Het Tweespan zijn gestart met dit programma. Alle PCBO scholen hadden in 2022 voldoende eindresultaten volgens het opbrengstresultatenmodel. De resultaten zijn te vinden op Scholen op de Kaart (PO-raad).

In het schooljaar 2022-2023 beraden scholen die nog Cito 3.0 als LOVS gebruiken zich op overstap naar IEP of Leerling in Beeld.

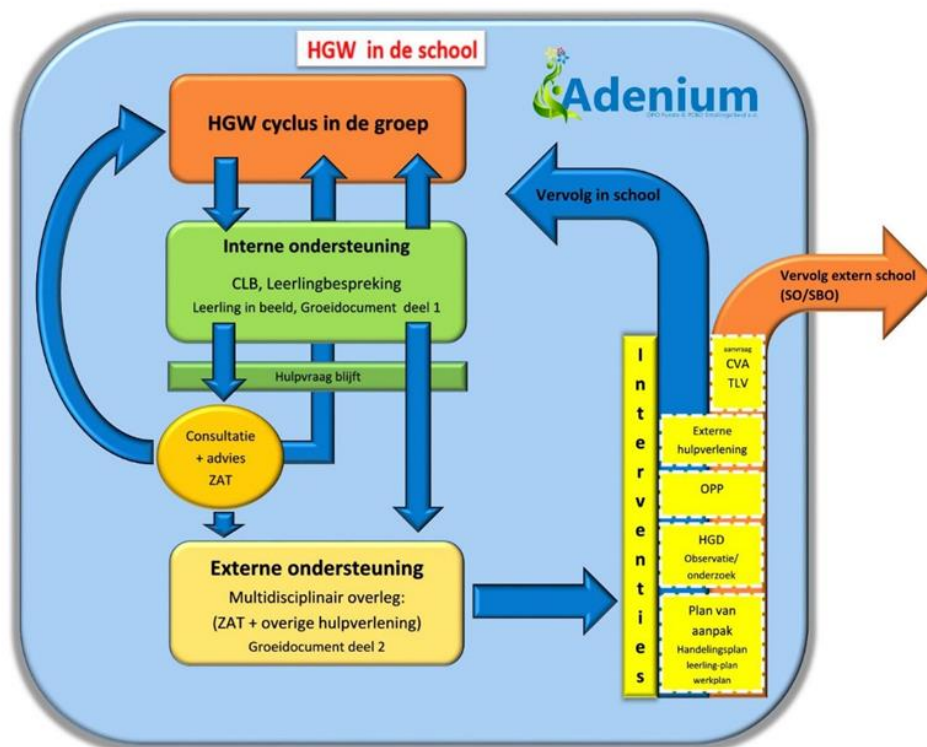
Onderzoeken onderwijsinspectie 2022

Jaarlijks wordt door de onderwijsinspectie een risicoanalyse gemaakt voor alle scholen. De contactinspecteur heeft met het bestuur haar bevindingen gedeeld. Geen van de PCBO scholen is naar voren gekomen uit de risicoanalyse.

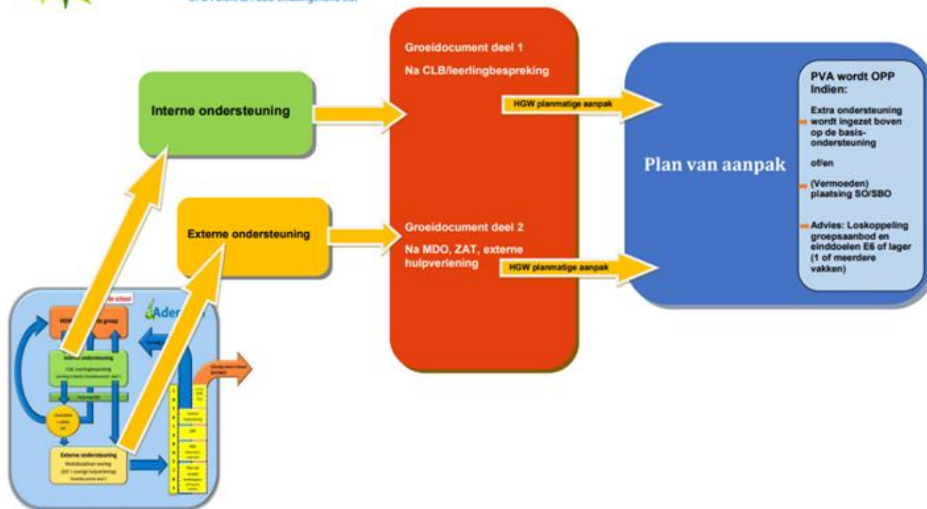
Passend onderwijs

In het kader van Passend onderwijs hebben de volgende ontwikkelingen zich voorgedaan in 2022:

- Het ZAT (Zorg-Advies-Team) heeft het nieuwe groeidocument geïntroduceerd. Schematisch is vastgelegd hoe het ZAT opereert binnen de ondersteuningsstructuur van de school en wanneer het groeidocument wordt ingezet. Onderstaand schema is leidend in de ondersteuningsstructuur intern en extern, alle scholen hebben dit schema in posterformaat ontvangen.

- In 2022 heeft het netwerk intern begeleiders een scholing HGW afgerond. De succesfactoren van HGW zijn behandeld en alle scholen zijn verder gegaan met de implementatie. De doelen zijn per school wisselend, passend bij de eigen analyses en ontwikkelingsbehoefte. Schooljaar 2022-2023 is hier een start mee gemaakt.
- De IB werkgroep OPP heeft binnen Adenium de wensen geanalyseerd wat betreft een uniform format **ontwikkelingsperspectiefplan** (OPP). Dit nieuwe format is voorzien van een handleiding/memo en een schematische weergave wanneer er een OPP moet worden ingezet en welke plaats dit heeft in de ondersteuningsstructuur.

Hoogbegaafdheidsonderwijs (HB-onderwijs)

Het HB-onderwijs binnen Adenium is in twee delen georganiseerd.

1. Bovenschools plusklasonderwijs voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften waar de scholen een handelingsverlegenheid ervaren.
2. Ondersteuning en advisering vanuit het zorgadviesteam (ZAT) op leerlingniveau, ondersteunend in beleid en training op schoolniveau en kennisdeling voor personeel binnen Acadenium.

Ad.1 Om tegemoet te komen aan de handelingsverlegenheid binnen een school voor specifieke leerlingen blijft Adenium het bovenschools plusklasonderwijs bieden. Middels een zorgvuldige selectieprocedure (middels groeidocument ZAT) bieden we in 2022 dit onderwijs, voor één dag per week, aan 80 leerlingen van groep 4 tot en met groep 8. We zien dat de aanmeldingen voor middenbouw leerlingen toeneemt, hiermee zet de trend van vroegtijdige signalering voort. Samenwerking met VO (Liudger & Singelland) blijft voortbestaan. Het bovenschools HB onderwijs is op 2 locaties; 3 dagen in de gemeente Smallingerland, 2 dagen in de gemeente T-Diel, dit vanwege logistiek met halen en brengen door ouders.

Ad. 2 In het schooljaar 2022 zijn er twee momenten geweest voor input en afstemming over HB binnen de basisondersteuning, samen met de directeuren en intern begeleiders. Uitkomst hiervan is dat iedere school in de periode 2022-2026 HB opneemt in het SchoolOndersteuningsProfiel (SOP) en terug laat komen in het schoolplan. Hiermee kan op schoolniveau de basiskwaliteit en basisondersteuning HB worden vormgegeven. Uitgangspunt hiervoor is het handboek Basisondersteuning & de routekaart HB van Samenwerkingsverband Friesland. Om de kennis te delen en te vergroten zijn er zes Acadenium workshops gegeven, is er een HB netwerk gestart en zijn er op een aantal scholen teamtrainingen gegeven rondom HB. Om vanuit een onderzoekende houding te werken en te leren zijn er twee deelnemers aan POINT! Noord Nederland. De routing van de ondersteunende mogelijkheid inzet HB specialist is opgenomen in de werkwijze van het ZAT. Daarmee is de HB specialist in te zetten voor consult, advies of MDO rondom de ontwikkeling van een leerling, in samenwerking met de leerkracht/IB. Vervolgstappen, voor doorontwikkeling, liggen in het onderwijs voor HB leerlingen die (dreigen) vast te lopen en vormgeving bovenschools HB onderwijs (als extra ondersteuning), passend binnen het strategisch beleidsplan van Adenium.

Van expeditieteams naar ontwikkelteams

Op basis van diverse onderzoeken, naar de samenwerking voor beleidsontwikkeling in de expeditieteams, heeft er in 2022 een transitie plaatsgevonden, waarbij de expeditieteams zijn doorgegroeid naar ontwikkelteams. Dit betreft de ontwikkelteams: onderwijskwaliteit, HRM en leiderschap en onderwijsbeleid. Het expeditieteam dienstverlening heeft de opdracht afgerond en is opgeheven. Expeditieteam communicatie gaat door als klankbordgroep, evenals expeditieteam allocatie en IKC.

Expeditieteam (Kwaliteitszorg en IKC-vorming)

Met het strategisch beleid als belangrijk uitgangspunt heeft het expeditieteam kwaliteitszorg zich beziggehouden met de uitvoering van kwaliteitszorg op de scholen. Er is een check geweest omtrent het gebruik van de instrumenten uit het stelsel en we hebben geconstateerd dat de inzet hiervan wisselend is en dat er nog niet altijd voldoende planmatig mee gewerkt wordt. Hierover is gerapporteerd aan het College van Bestuur, die dit heeft meegenomen in de besprekingen van de managementrapportages met de directeuren. Er is een verkenning gedaan over de wijze waarop het bovenschools stelsel kan worden geëvalueerd en ingericht. Voor de inrichting nemen we ook indicatoren mee die de onderwijsinspectie betreft bij haar risicoanalyse. De inventarisatie van deze indicatoren heeft inmiddels plaatsgevonden.

Voor het expeditieteam IKC vinden er op regionaal en lokaal niveau ontwikkelingen plaats. Bestuurlijke ontwikkelingen zijn opgepakt en worden in 2023 verder uitgewerkt. OBS De Tille heeft een traject doorlopen, deels onder leiding van Miek Hehenkamp, om te komen tot de keuze voor een samenwerkingspartner. Dit proces is geëvalueerd en vormt de basis voor vergelijkbare trajecten op andere locaties in de toekomst. Verder is er vanuit het expeditieteam IKC een inspiratiemiddag georganiseerd voor alle directeuren om te komen tot vervolg stappen passend bij elke lokale situatie. Ook hebben 9 directeuren de leergang 'leidinggeven aan IKC ontwikkeling' afgerond. Ook in 2023 zal een inspiratiebijeenkomst worden georganiseerd en worden mogelijkheden voor verdiepende scholing onderzocht. Daarnaast zal de leergang 'leidinggeven aan IKC-ontwikkeling' nogmaals worden aangeboden.

Onderwijs aan nieuwkomers

Het onderwijs aan nieuwkomers binnen Adenium vindt plaats op de scholen van OPO Furore.

NPO

Alle NPO-middelen zijn door het bestuur toegedeeld aan de scholen. Er is geen bovenschools beleid gemaakt. Alle scholen hebben hun eigen plannen, passend bij de schoolanalyse, gemaakt.

MR

Alle PCBO-scholen hebben instemming van hun MR-en gekregen bij de plannen voor de besteding van de NPO-gelden.

Personeel niet in loondienst (PNIL)

Zeven van de elf scholen hebben van PNIL gebruik gemaakt. Twee scholen voor 5% van het budget, één voor 7%. Twee scholen voor rond de 15% en twee scholen voor rond de 50% van het budget.

Welke interventies zijn gepleegd?

Alle elf scholen hebben ingezet op effectievere inzet van onderwijs op kennis en vaardigheden bij te spijkeren, om te werken aan de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van de leerlingen en ze hebben alle elf extra personeel ingezet.

Vijf van de elf scholen hebben het onderwijs uitgebreid conform onderdeel A van de menukaart¹, vier scholen hebben nog extra ingezet op de executieve functies en zeven scholen hebben nog geïnvesteerd in de randvoorwaarden, onderdeel F.

Welke eerste resultaten zijn er te melden?

Op alle scholen is sprake van het geheel of gedeeltelijk weggewerkt zijn van de leerachterstanden. Veel aandacht is gegaan naar het sociaal-emotioneel en fysiek welbevinden van de leerlingen. Dit heeft geleid tot een normalisatie van het welbevinden en gedrag van de kinderen op een niveau gelijk en soms zelfs beter dan voor Corona. Er is blijvende aandacht voor meer beweging op veel van de scholen.

Diverse scholen hebben ook ingezet op leerkrachtvaardigheden en deze scholen geven ook aan hiervan de resultaten in de leeropbrengsten te zien.

Sociale Veiligheid

Het veiligheidsbeleid is bovenschools ingericht en scholen maken deze school-specifiek. De Adenium scholen maken gebruik van diverse instrumenten voor het monitoren van de sociale veiligheid. Elke school doet dit minimaal één keer per jaar en de uitkomst daarvan wordt gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid. Daarnaast worden alle vertrouwenspersonen en aandachtfunctionarissen bevraagd en ook deze uitkomsten worden meegenomen bij de evaluatie van het veiligheidsbeleid. In 2022 is een extra accent gelegd op het juist hanteren van de meldcode en zijn meerdere cursussen georganiseerd voor verschillende doelgroepen. Ook wordt op schoolniveau gebruik gemaakt van extra ondersteuning op het gebied van sociale veiligheid zoals pedagogisch klimaat en weerbaarheid. Op afroep is een bovenschoolse specialist beschikbaar.

Internationalisering

Op dit moment heeft het bestuur geen internationaliseringsbeleid. Gezien de vele uitdagingen, die op het bestuur en de scholen afkomen, heeft dit geen hoge prioriteit. Wel denkt het bestuur na over internationalisering als het een aantoonbare meerwaarde kan hebben voor de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit en onderwijskundig leiderschap.

Visitatie op bestuurlijk niveau

Afgelopen jaar hebben geen visitaties op bestuurlijk niveau plaatsgevonden.

Onderzoek

Adenium wil staat voor een focus op kwaliteit. Hierbij vinden we het belangrijk dat medewerkers en scholen elkaar aanvullen vanuit een lerende en onderzoekende houding en dat gefundeerde keuzes worden gemaakt. In 2022 hebben verschillende onderzoeken plaatsgevonden binnen Adenium. Er is een inventarisatie gedaan naar IKC-ontwikkeling binnen de Adenium scholen, een onderzoek rond externaliserend gedrag en een onderzoek naar de netwerkorganisatie en de implementatie daarvan. Verder zijn er vanuit het HB-netwerk twee medewerkers aangesloten bij POINT! Noord-Nederland. Zij zullen de komende drie jaar, onder begeleiding van wetenschappers van de Rijksuniversiteit Groningen en Windesheim, een eigen onderzoek opzetten en uitvoeren. Om onderzoekend denken

¹ [Interventies kiezen in het funderend onderwijs \(menukaart\) | Funderend onderwijs | Nationaal Programma Onderwijs \(nponderwijs.nl\)](#)

en handelen van medewerkers verder te versterken en de uitvoering van onderzoek in de praktijk te bevorderen wordt in het schooljaar 2023-2024 een cursus 'Onderzoek in de onderwijspraktijk' georganiseerd vanuit Adenium.

Daarnaast wordt de mogelijkheid onderzocht om een netwerk van onderzoekers toe te voegen aan de bestaande netwerken. Bij dit netwerk kunnen medewerkers van de Adenium scholen die belangstelling hebben voor het uitvoeren van onderzoek in de eigen praktijk of daar mee bezig zijn zich aansluiten. Op deze manier worden onderzoeken afgestemd en kan samen worden opgetrokken.

De netwerken

Binnen netwerken (taal, rekenen, ICT en Intern begeleiders en vanaf 2022-2023 HB-onderwijs) wordt op een collectieve en gestructureerd manier informatie en kennis gedeeld en opgedaan. De netwerkleiden bouwen op deze manier expertise op, die ingezet kan worden om Adenium breed te komen tot kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Naast de inzet van deze kennis op de individuele scholen, kan er input worden geleverd vanuit de netwerken voor Adenium brede professionalisering en beleid.

Vanaf schooljaar 2022-2023 is ervoor gekozen om de inhoud van de netwerkbijeenkomsten te versterken door meer overleg tussen de netwerkleiders, een grotere betrokkenheid van een onderwijsadviseur en koppeling van de inhoud van het taal- en rekennetwerk aan de resultaten van de niet-methode gebonden toetsen. Daarnaast is gekozen om deels met hele en deels met middagbijeenkomsten te werken, waar de inhoud op af wordt gestemd. Tenslotte zijn de data, mede door het College van Bestuur, goed onder de aandacht van de directeuren gebracht, zodat op tijd vervanging kon worden gezocht.

Rekennetwerk Adenium 2022

Het rekennetwerk bestaat uit de rekenspecialisten (RC) van de Adeniumscholen, in totaal zijn er 23 leden. In 2022 is dit netwerk 4 keer bij elkaar gekomen. Tijdens deze bijeenkomsten is onder leiding van een externe spreker aandacht geweest voor het rekenmuurtje, Bareka en Rekensprint. Zowel de wetenschappelijke achtergrond als de praktische inzet is aan bod gekomen. Daarnaast is een begin gemaakt met het werken aan kwaliteitskaarten rekenen en zijn de bovenschoolse resultaten op de E-toetsen van schooljaar 2021-2022 besproken om op deze manier de bovenschoolse analyse te verrijken. Hierbij zijn verschillende aanknopingspunten gesignaleerd om het rekenonderwijs binnen Adenium verder te kunnen verbeteren.

Alle netwerkleiden hebben het boek 'Differentiëren in het rekenonderwijs' (Van de Weijer-Bergsma et al., 2016) uitgereikt gekregen.

Taalnetwerk Adenium 2022

Het taalnetwerk bestaat uit de taalspecialisten (TC) van de Adenium scholen, in totaal zijn er 20 leden. Er vindt nauwe samenwerking plaats met het lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid en het taalnetwerk van de provincie. De inhoud van de bijeenkomsten is afgestemd op het boek 'Rijke Taal' (Van Koeven en Smits, 2020). Dit boek is aan alle netwerkleiden uitgedeeld. Ook zijn de bovenschoolse resultaten op de E-toetsen van schooljaar 2021-2022 besproken om op deze manier de bovenschoolse analyse te verrijken. Hierbij zijn verschillende aanknopingspunten gesignaleerd om het taalonderwijs binnen Adenium verder te kunnen verbeteren.

ICT netwerk Adenium 2022

Het ICT netwerk bestaat uit de ICT-coördinatoren van de Adenium scholen, in totaal zijn er 25 leden. Het ICT netwerk is in 2022 op twee middagen bij elkaar gekomen (schooljaar 2021-2022) en op een hele dag (schooljaar 2022-2023). Hierbij zijn de laatste inzichten op het gebied van ICT en leren besproken en werden verschillende workshops georganiseerd.

IB netwerk Adenium 2022

Het IB netwerk bestaat uit de intern begeleiders (IB) van de Adenium scholen. In totaal zijn er 30 leden. In 2022 is het IB netwerk vier keer een hele dag bij elkaar gekomen. In schooljaar 2021-2022 stond scholing in het Handelingsgericht Werken centraal, onder leiding van een expert. In schooljaar 2022-2023 is aandacht besteed aan het format voor het OPP, Dyslexie-ondersteuning en de basisondersteuning. Ook is gezamenlijk een bezoek gebracht aan 'De week van de Intern begeleider'.

HB netwerk Adenium 2022

Het HB netwerk bestaat uit de hoogbegaafdheid specialisten van de Adenium scholen, in totaal zijn er 13 leden. In 2022 is gestart met een gezamenlijk bezoek aan het ECHA-congres, daarnaast is het netwerk een middag bijeengekomen. Tijdens deze bijeenkomst is aandacht besteed aan het signaleren van HB en good practices. Vanuit dit netwerk zijn er twee mensen die deelnemen aan POINT. POINT is een kenniswerkplaats waarbinnen onder leiding van onderzoekers van Windesheim en de Rijksuniversiteit Groningen een eigen onderzoek wordt uitgevoerd. Dit onderzoek zal drie jaar duren en uiteindelijk uitmonden in kennis en een product, dat gebruikt kan worden in de praktijk. Hierbij wordt opgetrokken met deelnemers van andere scholen en besturen.

Bouw!

Bouw! is een leesinterventieprogramma met als doel de start van het leesproces voor de leerlingen, die meer moeite hebben met leren lezen, zo goed mogelijk te laten verlopen.¹ Bijna alle scholen binnen Adenium werken met Bouw!. Elke school heeft een Bouw!- coördinator.

Er is bovenschools beleid rondom Bouw! geschreven en gedeeld met de Bouw!-coördinatoren, die dit weer hebben geïmplementeerd in de scholen. Jaarlijks worden er trainingen georganiseerd voor starters én gevorderden. De scholen geven aan dat Bouw! een duidelijke meerwaarde heeft voor het leesproces van de kinderen.

Scholen die Bouw! preventief inzetten zien volgens Lexima (2023) een afname van ruim 60% in het aantal leerlingen met leesproblemen en dyslexie.

Voor Bouw! ontvangt het bestuur een subsidie vanuit de gemeente tot en met schooljaar 2023/2024. Het bestuur zal een evaluatie uitvoeren met betrekking tot de effecten van Bouw! Daarbij zal ook worden gekeken of het aantal aanvragen voor dyslexieonderzoek in de gemeente Smallerland is gedaald. Daarnaast wordt er gekeken hoe of wat omtrent het vervolg nadat de subsidie stopt.

Jaarverslag ICT 2022

Professionalisering en Inspiratie

Voor al het personeel zijn cursussen in het Adenium aangeboden op meerdere gebieden, waaronder 'Basisgebruik personeels- en leerling apparatuur en Office 365' en het samenwerken met leerlingen op de verschillende ELO's. Er is op meerdere (clusters) scholen ondersteuning geboden op inhoudelijke, specifieke vraagstukken. Op de ICT-netwerk bijeenkomsten is veel aandacht besteed aan het digitale curriculum, de technische zijde van het invallersproblematiek en de positie van de ICT'er in de organisatie. Ook is met een aantal school-ICT'ers de opleiding "specialist digitale geletterdheid" gestart en volgen een aantal andere ICT'ers de opleiding tot "iCoach". De bovenschoolse ICT'ers van Adenium zijn aangesloten bij het provinciale ICT-netwerk, SD Fryslân, en hebben deelgenomen aan de opleiding tot 'specialist digitale geletterdheid'.

Basisinrichting Adenium.

Vrijwel alle personeelsleden van PCBO Smallerland e.o. hebben in 2022 zijn of haar personeelsdevice in ontvangst mogen nemen. Dit maakt het uitrollen van de dockingstations mogelijk in Q1 van 2023.

In lijn met het 'Toekomstplan ICT', waarbij wij een moderne klassenopstelling op voor elk lokaal van Adenium beschikbaar stellen, is op de eerste twee scholen gemigreerd naar het werken volgens dit concept, een moderne en toekomstbestendige klassenopstelling en is de volledige inrichting op twee nieuwe locaties verzorgd, van A tot Z.

Beheer en vernieuwing apparatuur (Intune inrichting).

We hebben het afgelopen jaar het beheer van de Digiboards, Apple, Chrome, Windows en de netwerken gelijkgetrokken waardoor beheer centraal, toekomstbestendig en binnen de vereisten van de AVG plaatsvindt. Alle 'achterstallige' hardware-ervangingen zijn gedaan. Alle apparatuur is binnen de technische afschrijvingstermijnen en betrouwbaar. De enige ongelijkheid tussen de dochters is telefonie; deze aanbesteding is door omstandigheden naar achter geschoven en is eind '22 op een klein punt na, klaar voor publicatie.

De printers zijn ook door de gehele holding vernieuwd. Dit bleek een technische uitdaging, waar we een werkbare situatie in hebben te vinden.

Proces optimalisatie.

De afdeling ICT neemt deel aan een werkgroep, die een bijdrage levert aan het automatiseren en stroomlijnen van o.a. het in- en uitdienst proces. De automatisering van het in- en uitdienst proces is in vergevorderd stadium, net als het introduceren van een ticketdesk voor alle ICT-gerelateerde ondersteuningsvragen. We hopen beide deze trajecten in de eerste helft van 2023 af te ronden.

Veiligheid.

Werken in het onderwijs betekent werken met persoonsgegevens, dit vraagt een groot deel technische beveiliging. Dit heeft ertoe geleid dat alle netwerken van PCBO Smallerland e.o. na een migratie centraal beheerd worden met nieuwe netwerknamen. Waar nodig is apparatuur gemoderniseerd. Onze netwerkomgeving is veilig. Daarnaast worden alle Office 365 bestanden periodiek geback-up't tegen gegevensverlies. Ook zijn de e-mail adressen van al het personeel aangepast zodat de kans op vergissingen geminimaliseerd is.

Landingspagina & Websites.

De nieuwe landingspagina is gelanceerd, iedere leerkracht is nu binnen vier klikken op de plek in Office 365 waar hij/zij moet zijn zonder dat er privacy gevoelige informatie in beeld komt op digiboards. Onderdeel hiervan is een nieuwe vorm van (persoonlijke) nieuwsvoorziening binnen de Holding die gepersonaliseerd nieuws mogelijk maakt.

De websites van PCBO Smallerland e.o. zijn vernieuwd en staan klaar in Q1 2023 live te gaan!

Jaarverslag 2022 Kansrijke Overstap (PO-VO)

PO-VO Kansrijke overstap is een bestuurlijke samenwerking tussen OSG Singelland, CSG Liudger en Adenium. Het doel van 'Kansrijke overstap PO-VO' is dat, ongeacht op welke basisschool de leerling zit en naar welke VO-locatie de leerling gaat, de leerling een even soepele en helpende overstap moet hebben. Dit project wordt gefinancierd door een meerjarige subsidie vanuit het ministerie (€ 248.000 euro) en een investeringsbudget per bestuur. Het project wordt uitgevoerd door drie projectleiders, één van elk bestuur, en hun projectgroepen. Penvoerder van het project zijn OSG Singelland en CSG Liudger.

In mei 2022 is nogmaals subsidie aangevraagd, deze is toegekend. Door deze toekenning kan het project doorgang hebben gedurende nog twee jaar.

Gedurende het jaar zijn de werkgroepen verdergegaan met elkaar bevragen en van elkaar te leren. In het projectplan, dat is herschreven na de corona periode, staan de doelen en activiteiten die behaald dienen te worden. Het plan is een werkdocument en wordt elk jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast.

De werkgroep leesoffensief heeft een bezoek gebracht aan de Alan Turingschool en als logisch vervolg een vervolgcursus gevolgd bij Heleen Buhrs. De Alain Turingschool heeft het predicaat excellent en is qua aanpak begrijpend lezen zeer vooruitstrevend. Heleen Buhrs werkt met hun methode en geeft hierin les. Het taalnetwerk en verschillende interne begeleiders van Adenium zijn aangeschoven bij deze cursus. De cursus zorgt voor meer kennis bij leerkrachten van het vergroten van kennis, (begrijpen van teksten) bij leerlingen door rijke teksten aan te bieden en hiermee te werken.

Voor alle medewerkers van de drie stichtingen is er in oktober '22 een masterclass in de Lawei georganiseerd. Jelle Jolles, neuropsycholoog en emeritus-hoogleraar aan Universiteit Maastricht en Vrije Universiteit Amsterdam, heeft hier gesproken. Als specialist op gebied van leren, geheugen en het brein is hij pleitbezorger voor een actieve dialoog tussen 'de wetenschap van hersenen-en-gedrag' en de praktijk van onderwijs en ontplooiing.

De werkgroep doorstroom heeft cursus gevolgd van OPNIJ, een aanpak van executieve functies op school. Hiernaast is, als pilot, deze manier van werken aan de hand van een cursusboek en agenda op het Drachtster Lyceum uitgetest. Hiervan zijn al de eerste goede resultaten te merken.

Op alle VO-scholen wordt nu gewerkt met een agenda op papier, er is geen keuze voor een uniforme agenda gemaakt.

In september hebben de VO-scholen een voorlichting gehouden voor de PO-scholen over de overstap en manier van werken op de verschillende locaties. Dit was voor het eerst georganiseerd op één locatie, PRO-Drachten. Afgesproken is dat de scholen dit jaarlijks gaan organiseren, wisselend qua locatie, wel samen als organisaties.

Voor de kennisoverdracht en het overzicht zijn alle werkgroep leden toegevoegd aan een werkomgeving (SharePoint) zodat iedereen op de hoogte is van de werkgroepen, de kennis en de afspraken.

Tijdens de stuurgroep en bestuursvergaderingen is de voortgang besproken en hebben de projectleiders feedback ontvangen. De feedback is verwerkt in het projectplan.

Personeel & professionalisering

Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is afgestemd op het strategisch beleid van Adenium.

Bij het vormgeven worden, met expeditieteams, medewerkers uit alle geledingen betrokken (leerkrachten, schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel). Het cyclische beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en geborgd door het integraal onderdeel te laten zijn van het kwaliteitssysteem van Adenium, waardoor het gemonitord kan worden en uitkomsten meetbaar zijn. Op schoolniveau gebeurt dit door het strategisch personeelsbeleid integraal onderdeel te laten zijn van de schoolplannen en de daaruit voortvloeiende schooljaarplannen. Onderstaand een overzicht van de beleidsontwikkelingen in het jaar 2022 gericht op vakbekwaam, gezond en met plezier werken bij Adenium.

Beleidsontwikkelingen

De stand van zaken op het gebied van personeel en professionalisering in 2022:

- Een leven lang ontwikkelen (geborgd, een continu proces);
- Begeleiding startende leerkrachten (geborgd, een continu proces);
- Integraal leiderschap IKC (in ontwikkeling);
- Aspirant directeuren (geborgd, een continu proces, begeleidingsvraagstuk wordt uitgewerkt);
- Vervangingsbeleid (geborgd en in ontwikkeling);
- Functiebouwwerk (geborgd);
- Huisacademie (geborgd en in ontwikkeling);
- Cultuur en werkklimaat (in ontwikkeling);
- Kwaliteitshandboek (geborgd, evaluatie volgt);

Een leven lang ontwikkelen Adenium

Het beleid een *'leven lang ontwikkelen'* van Adenium betreft het professionaliserings- en loopbaanbeleid. Met dit beleid dragen we bij aan kwalitatief hoogstaand onderwijs én aan het bieden van optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers. Het vertrekpunt van het beleid is vertrouwen in wat mensen kunnen, vertrouwen in betrokkenheid en motivatie van mensen en vertrouwen in de zelfredzaamheid van medewerkers. In het beleidsdocument is een duidelijke inrichting van de organisatie zichtbaar, de voorkomende functies binnen de organisatie zijn beschreven en er is helder wat de loopbaanpaden, ontwikkelings- en scholingsmogelijkheden binnen Adenium zijn. Het beleid voor loopbaan- en ontwikkelingsbeleid is geborgd en een continu proces. Evaluatie vindt plaats in 2023.

Begeleiding startende leerkrachten (Inzet regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders)

Er is sprake van een toename van startende leerkrachten binnen Adenium. Deze medewerkers worden met ondersteuning van ervaren en geschoolde coaches begeleid als startende leerkracht tot basis bekwame leerkracht, met als uiteindelijk doel te functioneren als een vakbekwame leerkracht. Het beleid, voor de begeleiding van startende leerkrachten, is geborgd en een continu proces (onderdeel van het plan *'een leven lang ontwikkelen'*). De coaches worden tevens ingezet bij ervaren leerkrachten die een hulpvraag hebben of waarbij zorg is over het functioneren.

Integraal leiderschap IKC

De functie van directeur is volop in ontwikkeling en is één van de strategische thema's waaraan nader vorm en inhoud wordt gegeven; de zogenaamde directiestructuur van de toekomst en het vormgeven van integraal leiderschap in IKC's waaronder taakinvoering, taakbelasting en passende beloning. Het functiebouwwerk voor IKC's is vastgesteld door de GMR en al in werking. Hierin zijn, vanuit het expeditieteam leiderschap, de leidinggevende functies beschreven.

In 2022 heeft het expeditieteam leiderschap een planning gemaakt met doelen voor het schooljaar 2022-2023. De doelen zijn:

- *Een nieuw functieprofiel hebben beschreven voor de directiefunctie van onze scholen.
- *Het scoutingsprogramma om nieuwe directeuren te werven hebben geactualiseerd en beschreven.
- *Een passend aanbod qua opleidingen hebben, die passen bij het nieuwe functieprofiel.
- *Beleid en een plan van aanpak voor de begeleiding van startende directeuren binnen Adenium hebben opgesteld.

Omdat het expeditieteam Leiderschap veel raakvlakken heeft met HRM, hebben ze op een aantal momenten per jaar afstemming met elkaar en trekken ze, waar dat kan en nodig is, samen op.

Aspirant directeuren

Adenium biedt eigen medewerkers, met potentie en ambitie, een loopbaanperspectief door de mogelijkheid zich te ontwikkelen tot onder andere directeur. Interne directie vacatures vullen we, mits passend bij het profiel, in met gescreende en geschikt bevonden potentials uit de eigen 'kweekvijver'. Het interne loopbaantraject voor aspirant leiders is in 2020 herijkt, met als doel het benoemingsproces optimaal te laten aansluiten aan de eisen van toekomstige directeuren (functiebeschrijving directeur en de beroepsstandaard en bekwaamheidseisen van schoolleiders). Het beleid is geborgd en een continu proces. Het begeleidingsvraagstuk wordt nog verder uitgewerkt.

Vervangingen

Ook in 2022 is gebleken dat het op peil houden van de vervangingspoule een uitdaging is. De oorzaak is het tekort op de arbeidsmarkt en daarnaast is het werken in de vervangingspoule voor veel mensen niet de eerste keuze. Voortdurend zijn en blijven we op allerlei manieren bezig om ons personeelsbestand op peil te houden. Voor de vervangingen wordt er gewerkt met een vervangingspoule. De invalleerkrachten zijn in dienst bij één van de dochters. In de praktijk wordt er centraal ingezet, want de vraag is Adenium breed. Beide dochters hebben een vaste vervangingsschil, waarbij de invalleerkrachten een vaste aanstelling hebben en een flexibele, waarbij de leerkrachten geen vaste aanstelling hebben, maar op basis van vraag ingezet worden. Er is uniform vervangingsbeleid ontwikkeld, dit beleid wordt tenminste jaarlijks geëvalueerd en aangepast op de actuele situatie waarbij decentralisatie de lijn van werken is.

- De omvang van zowel de vaste- en de flexibele vervangingschil is, conform de begroting, afgestemd op een vast percentage van de loonsom per dochter.
- Samen met de directeuren wordt het vervangingsbeleid op dit moment geëvalueerd en er wordt onderzocht of o.a. decentralisatie van de vervanging een optie is.

Functiebouwwerk

In 2020 is het functiebouwwerk voor Adenium vormgegeven en vastgesteld. Loopbaanpaden zijn duidelijk en de functiebeschrijvingen van de directeuren, de onderwijsondersteunende medewerkers op de scholen en het Servicebureau zijn vastgesteld en gewaardeerd. Deze laatste vaststelling is een voortvloeisel van afspraken uit de cao PO. De functies van leerkrachten waren in een eerder stadium al geactualiseerd en vastgesteld. In 2021 zijn er aanvullende taakomschrijvingen gemaakt van taal-, reken-, en ICT- coördinatoren en intern begeleiders. Deze taakomschrijvingen zijn als bijlage toegevoegd aan het al bestaande functieboek. Tevens is de leerkracht L11 toegevoegd aan het Adenium functiegebouw. Dit is conform de cao PO en biedt ook de mogelijkheid reguliere leerkrachten (anders dan taal-, reken-, of ICT- coördinatoren) werkzaamheden aan te bieden op L11 niveau. In 2022 is er een CAO wijziging geweest en wordt er weer gesproken over LB en LC leerkrachten (in plaats van L10, L11, etc. leerkrachten).

Huisacademie

In 2022 hebben we, net als de voorgaande jaren, een aanbod samengesteld voor de verschillende medewerkers van Adenium. Aan het eind van het schooljaar ontvangt iedereen het aanbod voor het volgend schooljaar, zodat iedereen zich in kan schrijven en het in de jaarplanning van de scholen kan worden meegenomen. Dit schooljaar en volgend schooljaar is het volgen van de scholing voor de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling verplicht voor alle medewerkers, die in contact komen met de kinderen op onze scholen. Het aanbod wordt samengesteld op basis van input vanuit het werkveld, wettelijke verplichtingen en passend binnen ons strategisch beleid.

Cultuur en werkklimaat

In ons strategisch beleidsplan staat: “We zijn open en eerlijk in een cultuur van vertrouwen en veiligheid”. Om zichtbaar te maken wat we verwachten van onze individuele medewerkers en in onze samenwerking met elkaar, is een set van waarden en normen van professioneel handelen en professioneel gedrag vormgegeven en getoetst bij stakeholders. Deze set is onderdeel van en opgenomen in het beleidsplan ‘een leven lang ontwikkelen’.

Kwaliteitshandboek

Het kwaliteitshandboek is een middel om te komen tot verdere professionalisering van de gehele organisatie. Het kwaliteitshandboek draagt bij aan het planmatig en eenduidig werken binnen de organisatie en is een werkplan dat activiteiten op het gebied van Personeel & Organisatie binnen Adenium beschrijft. Het kwaliteitshandboek heeft als doel om de kwaliteit van werkprocessen te bewaken en is de plek waar informatie eenvoudig en snel voor handen is, waardoor onder andere startende en nieuwe directeuren en medewerkers zich processen snel eigen kunnen maken. De implementatie hiervan is een feit. Het kwaliteitshandboek wordt voortdurend geëvalueerd en bijgesteld.

Personele ontwikkeling PCBO Smallingerland e.o.

In onderstaande tabellen is te zien dat op totaalniveau het aantal contracten en het aantal fte's in 2022 nagenoeg gelijk is aan 2021. Wel zien we wat een verschuiving bij het type contracten. Het aantal tijdelijke benoemingen is iets gedaald en het aantal vaste benoemingen iets gestegen. In het aantal fte's zijn we op totaalniveau iets gedaald wat in overeenstemming is met de daling in het aantal leerlingen.

Dienstverbanden bij PCBO Smallingerland e.o.

Type	Aantal per 31-12-2018	Aantal per 31-12-2019	Aantal per 31-12-2020	Aantal per 31-12-2021	Aantal per 31-12-2022
Arbeidsovereenkomst onbepaalde tijd	224	213	205	196	202
Arbeidsovereenkomst bepaalde tijd	6	0	9	16	11
Oproepovereenkomst	6	12	9	22	16
Uitzendovereenkomst (payroll/commercieel)	5	0	6	6	8
Detacheringsovereenkomst/Factuurbasis	1	7	10	10	12
Stageovereenkomst	0	2	2	1	3
Totaal	242	234	241	251	252

*Per 01-01-2017 maakt Votum Nostrum deel uit van PCBO Smallingerland e.o., dit is geëindigd per 01-08-2021

Overzicht fte's bij PCBO Smallingerland e.o.

Type	Fte's per 31-12-2018	Fte's per 31-12-2019	Fte's per 31-12-2020	Fte's per 31-12-2021	Fte's per 31-12-2022
Onbepaalde tijd	174,35	163,25	152,98	146,91	145,09
Bepaalde tijd	3,14	2,38	3,29	11,05	9,72
Uitzendovereenkomst	1,8	n.v.t.	3,53	1,70	3,40
Stageovereenkomst				0,60	1,20
Detacheringsovereenkomst/Factuurbasis	1,3	1,6	2,60	4,60	4,30
Totaal	181,99	167,23	162,40	164,86	163,71

Ziekteverzuim

Onze doelstelling is een verzuimpercentage van 5% of lager en een verzuimfrequentie van 1 of lager. De verzuimfrequentie en het nul-verzuim zijn belangrijke indicatoren. De dalende lijn die in 2020 was ingezet is ten einde en we zien het verzuim weer stijgen. Het ziekteverzuim bij PCBO Smallingerland e.o. is in 2022 gestegen naar 8,06% (was 6,54% in 2021). Ook zien we dat de verzuimfrequentie fors is gestegen en het percentage nul-verzuim is gedaald. Dit betekent dat veel personeelsleden zich hebben ziekgemeld en dat het aantal personeelsleden, die het gehele jaar niet ziek is geweest, sterk is gedaald. Dit wordt met name veroorzaakt door corona, maar ook door de griepepidemie waarmee we geconfronteerd werden.

Daarnaast zien we nu duidelijk het effect van de forse achterstanden die het UWV heeft bij de WIA-keuringen. Een aantal personeelsleden van ons wacht inmiddels al een jaar op een oproep van het UWV en in de cao po is opgenomen dat de doorbetalingsplicht niet stopt met 104 weken ziekte en wij dus met een 3e ziektejaar worden geconfronteerd, wat mede ons ziekteverzuim verhoogd. Ook zien we een stijging in het aantal langdurig zieken.

Vanuit het Adenium-beleid gericht op de zorg voor alle medewerkers, te weten 'Aandacht voor zorg', wordt nog steeds ingestoken op de preventieve kant onder andere door de inzet van de (inzetbaarheid)coach en bedrijfsmaatschappelijk werk. We zien echter dat we veel te maken hebben met niet of moeilijk beïnvloedbaar verzuim, bijvoorbeeld long-covid.

Verzuimontwikkeling per jaar (eigen cijfers zijn van het totale personeelsbestand, in de landelijke cijfers is dit uitgesplitst naar OP en OOP, deze staan achter de eigen cijfers tussen haakjes vermeld)

Jaar	PCBO Smallerland e.o. ZVP	Verzuimfrequentie	Nul-verzuim %
2017	5,06 (6,0/6,4)	0,78 (1,0/0,9)	
2018	7,95 (5,9/6,3)	0,68 (1,1/1,0)	
2019	7,23 (5,8/6,2)	0,49 (1,0/1,0)	74,0 (49/54)
2020	5,46 (5,8/6,2)	0,58 (0,9/0,9)	62,6 (50/57)
2021	6,54 (5,8/6,6)	0,82 (1,0/1,0)	52,7 (48/55)
2022	8,06 (n.n.b.)	1,28 (n.n.b.)	39,9 (n.n.b.)

Voor 2022 zijn de landelijke cijfers nog niet bekend.

Uitkeringen na ontslag

De primair onderwijssector is eigenrisicodragers voor de WW. Dit betekent dat we geen WW-premie afdragen aan het UWV, maar wel verplicht aangesloten zijn bij het participatiefonds (PF) en hier premie voor afdragen. Het UWV belast alle WW-uitkeringen door aan het PF en het PF bewaakt de instroom in de WW. Iedere werkgever heeft bepaalde inspanningsverplichtingen ten aanzien van haar medewerkers om de instroom in de WW zo klein mogelijk te maken. Tot 1 augustus 2022 was het zo dat als je als werkgever aan je inspanningsverplichtingen had voldaan alle kosten van de WW-uitkering voor rekening van het fonds kwamen. Vanaf 1 augustus 2022 is het reglement PF aanzienlijk gewijzigd. De inspanningsverplichtingen zijn verhoogd en van de WW-uitkeringen komt altijd een deel voor rekening van de (ex) werkgever. Zonder inspanningsverplichtingen komen 50% van de WW-kosten voor rekening van de werkgever en met inspanningsverplichtingen 10%.

Bij PCBO Smallerland e.o. zijn in 2022 tot 1 augustus alle WW-kosten gedekt door het PF en na 1 augustus is er geen nieuwe instroom geweest in de WW.

Door bewuste keuzes te maken bij het aannemen van personeel en in bepaalde situaties te kiezen voor payroll benoemingen dan wel commerciële inhuur proberen we de risico's op instroom in de WW en de daarmee gepaard gaande kosten te minimaliseren. Hier houden we ook rekening mee in de formatieplanning door hier strak op te letten en er op te sturen. Op dit moment zijn we met een aantal scholen een pilot gestart voor strategische personeelsplanning (SPP). We hopen hiermee een goede personeelsplanning te versterken en overbodige kosten te verminderen.

Huisvesting & facilitaire zaken

Huisvesting

Actueel: gezondheid en duurzaamheid

In 2020 heeft het bestuur reeds een onderzoek naar de ventilatiecapaciteit laten uitvoeren. We hebben toen geconstateerd dat alle scholen voldoen aan het bouwbesluit. Verder hebben we in 2020 alle lokalen voorzien van CO2-meters. In 2021 zijn op een aantal scholen extra voorzieningen aangebracht, die helpen om goed te ventileren. Verder wordt er op de scholen goed geventileerd. Er hebben zich toen geen knelpunten voorgedaan. In 2022 heeft Ruimte-Ok een onderzoek gedaan in alle gebouwen naar ventilatiecapaciteit en energiebesparing. Tevens zijn de teams (nogmaals) geïnstrueerd hoe goed te ventileren. Begin 2023 worden de resultaten met Ruimte-Ok besproken en zal het bestuur indien nodig een plan van aanpak opstellen voor de genoemde thema's.

Onderhoud

Sinds 2021 hebben we het onderhoud van de scholen geheel in eigen hand en zijn de MJOP's opgenomen in Tobias, onze elektronische management omgeving. Dit heeft een efficiënte en snelle aanpak van het onderhoud opgeleverd. Tevens een kostenbesparing, omdat bij elk onderdeel van het MJOP wordt gekeken of vervanging en/of onderhoud al daadwerkelijk nodig is. Sinds 2021 zijn er voor beide dochters onderhoudsmedewerkers actief op alle scholen. Elke school heeft een aantal dagdelen een vaste medewerker. Bij grotere klussen helpen de medewerkers elkaar. Via een app worden werkzaamheden afgestemd met de onderhoudscoördinator en de directeur huisvesting. Dit verloopt goed.

Wel hebben we in 2022 een enorme stijging in de prijzen van materialen en kosten voor externen gezien. Deze worden ingehuurd voor de klussen die we niet zelf doen zoals grote schilderbeurten en dakbedekking die vervangen moet worden. Dat is ook zichtbaar in de hogere kosten voor onderhoud.

Ontwikkelingen

Nieuwbouwtrajecten

Na 2021 was ook 2022 een jaar waarin de kosten voor nieuwbouw van huisvesting opnieuw fors stegen. Waar we een aantal jaren geleden met ruim € 1800 per vierkante meter een school konden bouwen is dat inmiddels gestegen tot bedragen boven de € 3000 de vierkante meter. Dit stelt de gemeenten voor een grote financiële opgave, daar de gemeenten op diverse terreinen geld tekortkomen. Deze financiële situatie is van invloed op de bouw van scholen. Soberheid zal betracht moeten worden. Tot op dit moment leidt het (nog) niet tot vertraging in de nieuwbouw van scholen. De samenwerking met beide gemeenten is goed. Er wordt in de bouwprocessen strak en voortdurend gekeken naar de beheersing van de kosten. De stikstofproblematiek is weerbarstiger en heeft in Tytsjerk tot een vertraging van één half jaar geleid.

SWS De Diamant in Oudega

Afgelopen jaar is de nieuwbouw gereedgekomen en feestelijk geopend! Naast de school zorgt Vandaag kinderopvang voor kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspelen in een prachtig gebouw.

SWS De Frissel in Drachtstercompagnie

In samenwerking met de lokale sportclubs en de gemeente is de nieuwbouw van de school op de sportvelden gerealiseerd. Het gebouw is inmiddels feestelijk geopend en vol in bedrijf!

Samen Kansrijk

Het project Samen Kansrijk kende qua bouw in 2022 een goede voortgang. Voor de toekomstige Samen Kansrijk school is het definitief ontwerp klaar, het geld definitief beschikbaar gesteld door de gemeente en is begonnen met het voorbereidende grondwerk. Doel is om het gebouw eind 2024 daadwerkelijk te kunnen openen.

Nieuwbouw De Swetten en De Trisken in Drachten

In 2021 is door de gemeente een eerste bijeenkomst belegd met betrekking tot nieuwbouw van de scholen van Adenium in de wijken De Swetten en De Trisken in Drachten. Er is met betrokken scholen, aanbieders van kinderopvang en wijkorganisaties gekeken en nagedacht over wat het ideaal zou zijn in deze wijken. De eerste conclusie is dat er gestreefd wordt naar in beide wijken één gebouw voor de scholen, de kinderopvangorganisaties en een wijkcentrum. In beide wijken aangevuld met een gymzaal. Het bestuur ondersteunt het initiatief van de gemeente en ziet meerwaarde in samenvoeging van onderwijs en opvangkinderen in één gebouw.

In 2022 is in De Swetten gekeken naar een voorkeurslocatie. De voorkeurslocatie riep veel weerstand op. Daarop heeft de gemeente besloten samen met een afvaardiging van de gemeente opnieuw een proces te lopen om tot een locatiekeuze te komen.

Het geld voor beide locaties is eind 2022 beschikbaar gesteld door de gemeente. De plannen kunnen dus door. De verwachting is in 2026 in De Swetten een nieuw gebouw te openen en in 2027 in De Trisken. De start voor De Trisken zal naar verwachting in het schooljaar 2023-2024 gaan beginnen.

Coöperaties Brede Scholen

In 2020 is een aanvang gemaakt met het onderzoek naar de verbetering van het functioneren van de Coöperatie Brede Scholen, die het beheer van de gebouwen regelt. De scholen die deelnemen in de coöperatie Brede Scholen zijn: De Kameleon, de Meander van OPO Furore en het Mozaïek en De Voorde van PCBO. Het eindrapport dat in de loop van 2021 klaar was heeft geleid tot een aanpassing in de verantwoordelijkheden van M.O.S. en Adenium in de coöperatie. Het technisch beheer van de gebouwen is in 2022 overgedragen aan Adenium en goed verlopen. Begin 2023 worden ook de financiën overgedragen aan Adenium. Daarmee is dit project klaar.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur streeft naar een zo duurzaam mogelijke aanpak van haar gebouwen.

Duurzaamheidseisen zijn voortdurend onderdeel van gesprek en beleid bij nieuw- en verbouwtrajecten. Daarmee is een belangrijk aspect van duurzaam ondernemen reeds geduid. Een tweede aspect is dat we proberen zoveel als mogelijk regionale leveranciers te betrekken die duurzame producten leveren. Regionale leveranciers betekent minder transport en daardoor minder milieuschade. Tevens dragen we zo bij aan een sterke regionale economie, die maakt dat mensen regionaal kunnen werken, hetgeen ook weer goed is voor het milieu.

Ook bij aanbesteding van energie en schoonmaak wordt het milieuaspect specifiek meegewogen.

In 2021 is gestart met een project om zoveel mogelijk op bestaande gebouwen zonnepanelen te plaatsten. Hiertoe is een onderzoek gedaan via schooldakrevolutie. Daaruit is naar voren gekomen dat vijf scholen hiervoor in aanmerking komen. Begin 2023 zullen de panelen daadwerkelijk geplaatst worden.

Tot slot heeft het bestuur in 2022 Ruimte-OK een scan laten doen van alle gebouwen op ventilatie en duurzaamheid. Het bestuur zal, mede naar aanleiding hiervan, in 2023 een opzet voor duurzaamheidsbeleid maken voor heel Adenium.

PR en marketing

Na de zomer van 2022 heeft bureau Team, samen met het expeditie team Communicatie, een concept plan voor interne en externe communicatie gepresenteerd aan de directeuren en de medewerkers van het Servicebureau. Dit plan is goed ontvangen en van feedback voorzien. Dit leidt tot een definitief plan voor communicatie dat in de loop van 2023 gereed komt en vervolgens in werking treedt.

Verder zijn er met regelmaat in lokale media-advertenties gezet van Adenium. Dit om zowel naamsbekendheid te realiseren als om onze scholen onder de aandacht te brengen. Ook de individuele scholen zorgen regelmatig voor activiteiten waarbij de pers wordt geïnformeerd. Dit leidde regelmatig tot publicaties in de regionale bladen.

Dienstverlening

Het Expeditieteam dienstverlening heeft haar opdracht vanuit het strategisch beleidsplan afgerond. De dienstverlening vanuit het Servicebureau voor de scholen en alle andere belanghebbenden is vastgelegd. Indien nodig komt het team als klankbord groep weer bijeen als er zich ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening voordoen.

Financieel beleid

Op 1 januari 2019 startte het gezamenlijke Servicebureau van PCBO Smallerland e.o. en OPO Furore in de Holding Adenium. De afdelingen financiën van beide dochters werden samengevoegd en werken nu met één gelijke administratieve structuur. Daarnaast is stapsgewijs het financieel beleid op elkaar afgestemd. Dat geldt bijvoorbeeld voor de allocatie van middelen (wie krijgt wat en waarom en wie is waarvoor verantwoordelijk), het investeringsbeleid (welk budget is beschikbaar en welke afschrijvingstermijn passen we toe) en financieel beheer (wijze van begroten, aanhouden van reserves, enz.). Inmiddels is ook de personele formatie ingaande het schooljaar 2021-2022 eenduidig en uniform. Wel moeten beide dochters elk een zelfstandige financiële administratie blijven voeren. Voorts heeft iedereen nu de beschikking over Tobias, een dashboard waarin personele, financiële en huisvestingsgegevens staan.

Ontwikkelingen

Corona

Het jaar 2022 was het derde jaar waarin de coronapandemie heftig heeft ingegrepen in de hele maatschappij. Ook Adenium heeft dat in de scholen en op het Servicebureau aan den lijve ondervonden. Op financieel terrein betekende het extra uitgaven met betrekking tot schoonmaak en beschermende middelen.

Aan de andere kant waren er ook minder kosten door het wegvallen van vergaderkosten, reiskosten en energielasten vanwege de lockdown.

Extra inkomsten zijn er geweest voor de scholen in de NPO-middelen die worden ingezet op de scholen om de achterstanden die bij kinderen zijn waargenomen na de eerste lockdown weg te werken.

Leerling ontwikkeling

Afgelopen jaar was sprake van een kleine daling van het aantal leerlingen. De verwachting is dat het aantal leerlingen bij PCBO de komende jaren redelijk stabiel zal zijn en vanaf 2026 licht zal groeien.²

Liquide middelen

Het aanhouden van liquide middelen was in 2022 niet renderend. Pas in het najaar van 2022 kwam er een einde aan de negatieve rente over de banktegoeden. Medio mei 2023 zien we dat de rentes zijn opgelopen naar een positieve rente van 0,75%. Beleggen is een optie om financiële risico's te voorkomen en mogelijk hogere rendementen. De beleggingsmogelijkheden die binnen de wet- en regelgeving van de overheid (regeling beleggen en belenen) passen waren in 2022 minimaal. Daarom zijn de vrijgevallen middelen uit obligaties niet volledig herbelegd. Zodra dit mogelijk is zullen we een deel van het teveel aan liquide middelen gaan beleggen. Per 31 december 2022 is de stand van de liquide middelen € 344.000 hoger dan per 31 december 2021.

Nieuwe bekostigingssystematiek

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd.

² Zie ook de cijfers in de begroting 2023.

Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op €652.677. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Het eigen vermogen van het bestuur daalt en zoals elders in dit jaarverslag is toegelicht, zijn risico's en vermogen nu ongeveer in evenwicht. Zodra nu een risico zich voordoet zal er bezuinigd moeten worden. Dit zal ten (grotendeels) koste gaan van de personele inzet op scholen en daarmee worden direct het onderwijsproces en de leerlingen geraakt. Verder heeft het bestuur besloten de extra investeringen die zij jaarlijks deed van € 300.000 te halveren om zo minder financieel risico te lopen.

Bovenstaande maakt dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

Strategisch beleid en eigen vermogen

Vanaf 2020 worden extra middelen aangewend voor eenmalige kosten die gemaakt worden om de strategische doelen te realiseren. De overheid ziet er vanaf 2020 nog meer op toe dat de publieke middelen voldoende worden ingezet voor het onderwijs. Het sturen op het eigen vermogen, dus de publieke- en private reserves, krijgt daardoor meer aandacht.

Het bestuur heeft, de vorig jaar volledig nieuw opgezette, risico-inventarisatie geëvalueerd. Het bestuur constateert dat de risico's voor het bestuur zijn toegenomen en dat het aanwezige weerstandsvermogen en dat wat benodigd is vrijwel met elkaar in evenwicht zijn. Het bestuur constateert ook dat als zij de normen van het Rijk zou aanhouden zij een groot risico loopt dat het eerder genoemde evenwicht verstoort raakt. Dat zal direct leiden tot bezuinigingen die het onderwijsproces zouden raken. Dat acht het bestuur niet verantwoord.

Het beleid van het bestuur zal dus gericht zijn op een minimaal evenwicht tussen aanwezig en benodigd weerstandsvermogen en liefst iets daarboven. Dat voorkomt dat er bij calamiteiten acute bezuinigingen nodig zijn en draagt zo bij aan de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs.

Signaleringswaarde bovenmatig vermogen

De signaleringswaarde van het Rijk is €2.934.872. Bovenstaande en het risicomanagement van Adenium maken duidelijk dat het aanhouden van de signaleringswaarde van het Rijk zou leiden tot onverantwoorde risico's die, mochten de risico's daadwerkelijk voordoen, in de huidige situatie van het bestuur al tot bezuinigingen moeten leiden. Het bestuur acht dit zeer onwenselijk.

Investeringsbeleid

Bij de investeringen hebben we te maken met schaarste aan middelen, ofwel de rijksmiddelen zijn ontoereikend om in alle behoeften te voorzien. Het investeringsbeleid is erop gericht om de middelen dusdanig in te zetten dat het onderwijs optimaal kan worden ingericht. Het bestuur alloceert de middelen en in de scholen en bovenschools worden de investeringskeuzes gemaakt. Investeringskeuzes worden bovenschools uitgevoerd op basis van beleid, waardoor iedere school op dezelfde wijze wordt ondersteund. Rondom de investeringskeuzes vindt een besluitvormingsproces plaats, waarbij stappen als de doelstellingen, voor- en nadelen en de selectiekeuze worden doorlopen. Bij de investeringsbeslissingen wordt ethisch gehandeld, is er aandacht voor duurzaamheid en milieu en wordt rekening gehouden met alle stakeholders. Vanwege de grootte van de organisatie is aanbesteding van goederen en diensten veelvuldig aan de orde, bijvoorbeeld voor leermiddelen, ICT en meubilair. Bij investeringen in materiële vaste activa is het uitgangspunt dat de economische levensduur moet zijn verstreken voordat tot vervanging kan worden overgegaan. Zo wordt een laptop pas vervangen als die niet meer onderhouden kan worden of omdat deze onvoldoende het onderwijskundig doel kan ondersteunen. Investeringskeuzes kunnen zich verder voordoen als dat kostenbesparing oplevert of dat het milieu of de veiligheid hiermee worden verbeterd.

De regelgeving rondom het gebruik van de voorziening onderhoud is gewijzigd. Als gevolg daarvan zullen vervangingsuitgaven als investering worden aangemerkt en dus geactiveerd. Daardoor zal de voorziening onderhoud lager worden en zal de waarde van de materiële vaste activa toenemen. Eind 2024 wordt de nieuwbouw van Samen Kansrijk voltooid, waarin twee SBO scholen (SBO It Heechhof en SBO Sjalom) zullen participeren. Op dat moment zullen extra investeringen in inventaris plaatsvinden.

Treasury

Treasury kan worden omschreven als “het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's”. Treasury is een belangrijk instrument geworden en krijgt daardoor steeds meer bestuurlijke betekenis. Het bestuur heeft daarom zorggedragen voor een verantwoorde en professionele inrichting van de Treasury functie. Een bindend kader hiertoe is in de Regeling ‘Beleggen en belenen’ weergegeven, die sinds 2001 van kracht is. In 2016 is deze regeling deels herzien en geactualiseerd. Sinds 2021 is één Treasury statuut van toepassing binnen Adenium.

Het beleid ten aanzien van beleggen en belenen valt onder Treasury. Treasury heeft als primair doel de financiële risico's te bewaken en daarnaast de financieringskosten te beperken. Eén van de financiële risico's is dat de beschikbare middelen haar waarde verliezen. Daarom heeft PCBO Smallingerland e.o. gekozen voor risicospreiding en worden financiële middelen liquide aangehouden in rekening courant en op spaarrekeningen. Daarnaast worden middelen voor langere tijd belegd in effecten (obligaties). Vermogensbank Schretlen & Co is een 100% dochter van de Rabobank en beheerder van de beleggingen. Het mandaat staat beschreven in het Treasurystatuut. Er zijn geen beleningen binnen PCBO Smallingerland e.o.

Het Treasurybeleid is in een Treasurystatuut vastgelegd. Op basis van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks besloten hoeveel middelen belegd worden en hoeveel middelen direct beschikbaar blijven op de bank. Er wordt belegd met een looptijd tot 10 jaar. Door een gespreide looptijd en een lage duration van de beleggingen, is het renterisico beperkt en kunnen zonder extra kosten op korte termijn een deel van de beleggingen liquide gemaakt worden. De omvang van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks vastgesteld. De Treasurycommissie bewaakt het Treasurybeleid en bespreekt de beleggingsportefeuille twee keer per jaar met de vermogensbeheerder Schretlen. Tijdens deze bespreking worden strategische keuzes ten aanzien van aan- en verkoop van effecten besproken.

Uitstaande beleggingen:

De beleggingen bestaan op 31 december 2022 volledig uit obligaties. Alle obligaties voldoen aan de minimale rating, die wordt afgegeven door ten minste twee kredietbeoordelaars.

Titel	ISIN-code	31-12-2022 waarde	31-12-2021 waarde	Verschil waarde
ABN AMRO 2015/2025 1%	XS1218821756	143.451	154.833	-11.382
BFCM 2018/2025 0,75%	XS1750122225	186.242	204.064	-17.822
BFCM 2019/2026 0,75%	FR0013412947	90.296	102.009	-11.713
BNG Bank 2020/2032 0,01%	XS2240278692	73.435	96.771	-23.336
BNP Paribas 2016/2018 1,5%	XS1419646317	89.700	0	89.700
BPCE SFH 2015/2022 1,125%	FR0013067170	0	202.954	-202.954
Caisse Francaise Fin Loc 2020/2030 0,01%	FR0013519568	78.053	98.163	-20.110
Credit Agricole 2019/2028 0,01%	FR0013446598	248.670	297.468	-48.798
Credit Agricole 2020/2031 0,01%	FR0013487071	74.544	97.098	-22.554
Credit Agricole London 2017/2027 1,375%	XS1605365193	180.968	211.012	-30.044
Danske Bank 2016/2023 0,75%	XS1424730973	99.123	101.216	-2.093
European Investment Bank 2020/2030 0%	XS2225428809	79.107	99.310	-20.203
Frankrijk 2016/2026 0,5%	FR0013131877	185.080	207.420	-22.340
Ile de France 2016/2025 0,5%	FR0013183167	93.654	102.414	-8.760
Kommunalbanken 2016/26 0,625%	XS1397023448	183.472	205.596	-22.124
Kommunekredit 2018/28 0,75%	XS1851226891	87.995	104.358	-16.363
Ned Waterschapsbank 2019/2027 0,125%	XS2002516446	175.476	201.448	-25.972
Nederland 2015/2025 0,25%	NL0011220108	188.060	205.120	-17.060
Nordea Bank 2020/2027 0,5%	XS2171874519	175.572	203.032	-27.460
Rabobank Nederland 1996/2026 0%	DE0001346955	134.214	151.547	-17.333
Rabobank Nederland 2015/2027 1,375%	XS1180130939	184.504	212.448	-27.944
		2.751.616	3.258.281	-506.665

Aangekochte beleggingen

In 2022 zijn de volgende effecten aangekocht.

BNP Paribas 2016/2028 1,5% 89.700

Vrijval effecten (obligaties)

De beleggingen worden normaliter uitgezet voor de volledige looptijd van de belegging. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte wordt er belegd of herbelegd.

2023	vrijval	100.000
2025	vrijval	650.000
2026	vrijval	650.000
2027	vrijval	825.000
2028	vrijval	500.000
2029	vrijval	0
2030	vrijval	200.000
2031	vrijval	100.000
2032	vrijval	100.000
	Totaal	€ 3.125.000

Vrijval beleggingen

jaar	belegging	vrijval
2023	Danske Bank 2016/2023 0,75%	100.000,00
2025	ABN AMRO 2015/2025 1%	150.000,00
2025	BFCM 2018/2025 0,75%	200.000,00
2025	Ile de France 2016/2025 0,5%	100.000,00
2025	Nederland 2015/2025 0,25%	200.000,00
2026	BFCM 2019/2026 0,75%	100.000,00
2026	Frankrijk 2016/2026 0,5%	200.000,00
2026	Kommunalbanken 2016/26 0,625%	200.000,00
2026	Rabobank Nederland 1996/2026 0%	150.000,00
2027	Credit Agricole London 2017/2027 1,375%	200.000,00
2027	Ned Waterschapsbank 2019/2027 0,125%	200.000,00
2027	Nordea Bank 2020/2027 0,5%	200.000,00
2027	Rabobank Nederland 2015/2027 1,375%	225.000,00
2028	BNP Paribas 2016/2028 1,5%	100.000,00
2028	Credit Agricole 2019/2028 0,01%	300.000,00
2028	Kommunekredit 2018/28 0,75%	100.000,00
2030	Eur Investment bank 2020/2030	100.000,00
2030	0,01% Caisse Francaise 2020/2030	100.000,00
2031	0,01% Credit Agricole 2020/2031	100.000,00
2032	0,01% BNG Bank 2020/2032	100.000,00
		3.125.000,00

Nationaal programma Onderwijs

De totale ontvangen subsidie bedroeg € 614.045. Er is daarvan in de periode augustus tot en met december € 305.769 besteed, waarvan € 146.591 in personeel en €159.178 materieel. In 2023 wordt nog € 1.167.969 besteed, bestaande uit de nog te ontvangen subsidie en het nog niet bestede deel in 2021.

Bovenschoolse NPO-middelen ingezet

Het bestuur heeft in overleg met de scholen besloten alle middelen naar de scholen te alloceren en geen middelen bovenschools in te zetten.

Allocatie van middelen

Het strategisch beleid is de grondslag voor de allocatie van middelen. Het bestuur heeft bij de allocatie van middelen de volgende uitgangspunten:

- Scholen ontvangen een financieel budget voor de aanschaf van leermiddelen, ICT-middelen en organisatielasten op de scholen. Scholen ontvangen een budget voor noodzakelijke inzet aan formatie op de school, te weten: groepsformatie, IB-formatie, zorgformatie, directieformatie en directie ondersteuning (conciërge en secretariael/administratief) en werkdrukmiddelen en onderwijsachterstands-middelen
- Bovenschools worden alle andere budgetten toegekend, zoals administratie, beheer en bestuur, huisvesting, aanschaf meubilair, speeltoestellen, scholingstrajecten, interventies, werving & selectie en overige loonkosten (zoals verlof, reiskosten, BAPO-lasten). Dit is opgenomen in de begroting.

In 2021 is het nieuwe allocatiebeleid vastgesteld en geïmplementeerd binnen heel Adenium. De toekenning voor personeel zijn beschreven in het Bestuursformatieplan (BFP) dat jaarlijks aan de GMR-en wordt aangeboden.

Gezamenlijke kosten binnen Adenium

Onder de kosten van administratie, beheer en bestuur vallen de loonkosten van bestuurders (CvB en RvT) en een deel van het Servicebureau, overige personele lasten, huisvestingslasten, afschrijvingen en overige lasten. Hiermee bedoelen we dus alle kosten van het bestuurlijk apparaat. Het Servicebureau verricht werkzaamheden onder andere ten aanzien van financieel beheer, de financiële administratie, personeelsadministratie, ICT-ondersteuning, onderwijs & kwaliteitsteam, klachtenbehandeling, communicatie, huisvesting en onderhoud & facilitaire zaken. Ook heeft het Servicebureau personele lasten, die betrekking hebben op personele inzet, direct ten behoeve van leerlingen op de scholen. In de begroting en de daarbij behorende financiële administratie is de post Servicebureau verder uitgesplitst om zo meer inzicht te geven in de kosten van de verschillende bovenschoolse posten.

Door het uitbreiden van gemeenschappelijk beleid, op het gebied van ICT en Onderwijs en Kwaliteit en extra impulsen vanuit Algemeen & HRM, zijn de organisatie overstijgende lasten toegenomen. Dat wil niet zeggen dat de uitgaven gestegen zijn, maar wel dat er in toenemende mate een gezamenlijk beleid is. Voor een meer gedetailleerde toelichting en vergelijking met 2021 verwijzen we graag naar het jaarverslag van Adenium. Voor 2022 is het overzicht van de kosten:

	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
CvB & RvT	€ 328.200	313.212	€ 297.145
Servicebureau	€ 1.173.960	1.338.143	€ 1.137.285
Organisatie overstijgend	€ 1.840.653	782.802	€ 1.205.986
Totale lasten	€ 3.342.813	2.434.157	€ 2.640.416

De kosten worden volgens verdeeld op basis van de verhouding tussen de overheidsbaten van OPO Furore en PCBO Smalingerland e.o. Een overzicht van de verdeling van de totale kosten:

Totale Lasten gemene rekening	%	2022	%	2021
PCBO Smalingerland e.o.	39%	1.303.697	42%	1.108.975
OPO Furore	61%	2.039.116	58%	1.531.441
Totale lasten	100%	€ 3.342.813		€ 2.640.416

	Realisatie 2022	Begroot 2022
CvB & RvT	328.200	313.212
Onderwijs & kwaliteit	412.753	38.800
Algemeen & HRM	698.086	356.196
Huisvesting & onderhoud	406.572	362.806
ICT	323.242	0
Servicebureau	1.173.960	1.338.143
Totaal	3.342.813	2.640.416

Onderwijsachterstandsmiddelen

De onderwijsachterstandsmiddelen stelt het bestuur beschikbaar aan de scholen na afroaming van 16% voor overige personele lasten. De scholen die onderwijsachterstandsmiddelen ontvangen hebben veelal te maken met leerlingen met diverse ondersteuningsbehoeften. Deze middelen worden gebruikt om extra groepsondersteuning te bieden, dan wel een extra groep te formeren en daarmee de groepsgrootte te verkleinen. De middelen nemen door nieuw beleid in omvang af en kennen een jaarlijkse fluctuatie. Om niet jaarlijks de formatieve formatie ingrijpend te hoeven wijzigen, gaat het bestuur voor de langere termijn uit van een langjarig gemiddelde voor de daadwerkelijke inzet van deze middelen. Zo worden grote schommelingen in de toegekende middelen voor de scholen voorkomen. De middelen worden rechtstreeks aan de scholen toegekend.

Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders.

Het bestuur heeft na overleg met alle MR-en een tweedelig aangebracht in deze subsidie. Van het budget van 94 euro gaat 65% direct naar de scholen voor de periode 1 augustus 2022 tot en met 31 december 2023. Zij kunnen dit budget gebruiken voor de begeleiding, coaching en ondersteuning van (startende) leerkrachten en ook het gehele team. Zij maken hiervoor een beleidsplan dat wordt voorgelegd aan de lokale MR en in afschrift naar het bestuur gaat.

2. Van het budget wordt 9% bovenschools ingezet voor de werving en ondersteuning van aspirant schooldirecteuren binnen Adenium.

3. Er wordt 26% ingezet voor het bovenschoolse coachteam. De werkzaamheden en de kwaliteit van dit team worden geëvalueerd en vervolgens op het DO besproken. Het resultaat daarvan kan zijn dat de 26% geheel benodigd is. Mocht blijken dat er minder nodig is dan zal het overblijvende bedrag worden toegevoegd aan het budget van de scholen.

Continuïteitsparagraaf

Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersing

Bij het ontwikkelen van beleid worden risico's onderkend. Risico's kunnen resulteren in gevolgen die een belemmering vormen voor de haalbaarheid van de plannen vanuit de strategische doelstellingen.

Bij interne risicobeheersing gaat het over de controle en beheersing van risico's die financieel of materieel van aard zijn en/of de organisatiecultuur en structuur betreffen.

In 2019 is een nieuw grafisch overzicht gemaakt van het hele onderwijskundige kwaliteitszorgsysteem van Adenium. Elk kwartaal heeft het college van bestuur overleg met de directeuren van de scholen. Startende directeuren worden in hun eerste jaar vaker bezocht. Risico's op kwaliteitsterugval worden op deze wijze tijdig gesignaleerd en waar nodig wordt direct actie ondernomen. Op scholen waar acties worden ingezet is er een frequenter contact tussen de directeur en het college van bestuur.

De Raad van Toezicht, de GMR en de directies van de scholen ontvangen periodiek een uitgebreide managementrapportage waarin de resultaten van de bovengenoemde aanpak worden beschreven en tevens worden voorzien van een analyse.

Materiële risico's worden ondervangen in de procuratiematrix. In de procuratiematrix worden de bevoegdheden en de budgetruimte per functie vastgelegd. Daardoor is het risico, dat ongeoorloofde en buitensporige investeringen plaatsvinden, zeer beperkt. Ook worden beschikbare budgetten gecontroleerd op dreigende overschrijdingen. In het nieuwe geautomatiseerde managementinformatiesysteem Tobias is er voor alle stakeholders vrijwel real-time inzicht in de financiële voortgang. De kwartaalrapportages aan het bestuur zijn eveneens een controle op de realisatie versus begroting gedurende het verslagjaar.

Met ingang van 2021 rapporteren scholen zelf over het gevoerde financieel beleid en de verwachte ontwikkeling.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Het bestuur heeft voor de begroting 2023 de risico's van vorig jaar geëvalueerd en geactualiseerd. Dit is hieronder verder uitgewerkt. Helaas ziet het bestuur toenemende (financiële) risico's. De onderwijskwaliteit is altijd het belangrijkste aandachtspunt. De gevolgen van de corona pandemie, het oplopende lerarentekort en de grote instroom van asielzoekerskinderen stellen de medewerkers voor grote uitdagingen om de onderwijskwaliteit op peil te houden.

De financiële uitdagingen in vele gezinnen zijn merkbaar op de scholen. Op de eerste van onze scholen hebben we een ontbijtservice en we zien de inkomsten van de ouderbijdragen dalen. Het bestuur heeft gekozen voor een nadrukkelijk gelijke kansen beleid voor alle scholen, waarin alle kinderen hetzelfde aanbod aan activiteiten krijgen. Het bestuur ziet dat de kosten hiervan oplopen. De toenemende kosten voor energie zijn een flinke kostenpost waarvan niet duidelijk is hoe groot de compensatie van het rijk is. Ook de verduurzaming van schoolgebouwen ziet het bestuur als noodzakelijk, de financiële middelen van het Rijk blijven echter sterk achter bij de ambities van het Rijk.

Weerstandsparagraaf

Aanleiding en achtergrond

Het bestuur van Adenium acht het wenselijk om mogelijke risico's die van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering van beide dochters, OPO Furore en PCBO Smalingerland e.o., inzichtelijk en beheersbaar te hebben. Door inzicht in de mogelijke risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de mogelijke risico's nu en de risico's van toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Hiermee geeft het bestuur invulling aan de Code Goed Bestuur en voldoet het aan de wetgeving jaarverslaglegging. Deze worden hieronder benoemd.

Code Goed Onderwijsbestuur (art. 15, lid 4)

Het schoolbestuur onderzoekt periodiek en op gestructureerde wijze welke onzekere factoren zijn strategisch beleid en doelen in de weg kunnen staan.

Wetgeving Jaarverslaglegging (RJ660 – 406)

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing systeem.

Om inzicht in de risico's van de onderwijsinstelling te kunnen verkrijgen is er op 2 en 9 november 2021 een risico-inventarisatie uitgevoerd. Onder begeleiding van adviseurs van Verus hebben workshops plaatsgevonden in diverse samenstelling. De deelnemers hebben verschillende rollen binnen de organisatie. Naast leden van het College van Bestuur, de directie van het Servicebureau en de businesscontroller zijn een schooldirecteur, de voorzitters van de GMR-en van beide dochters als ook één lid en de voorzitter van de Raad van Toezicht betrokken geweest. Deze diversiteit aan functionarissen is bewust gekozen, omdat ieder vanuit zijn/haar functie verschillend tegen risico's aankijkt. In de bijeenkomst van 2 november zijn diverse risico's in theorie en praktijk geïntroduceerd en zijn de mogelijke risico's voor Adenium in beeld gebracht. In de tweede sessie op 9 november heeft een korte nabespreking plaatsgevonden en is verder gewerkt aan categorisering, prioritering en waardering om te kunnen borgen, dat geen belangrijke zaken per ongeluk zouden worden weggelaten.

Voor de risico-inventarisatie 2023 heeft het bestuur met de staf eerst een concept inventarisatie gemaakt die vervolgens in de diverse betrokken geledingen is besproken. Dit is gebeurd in twee stappen. Als eerste zijn de punten van vorig jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast. Hiertoe is in het risicoschema een kolom toegevoegd. Vervolgens zijn er actuele risico's toegevoegd.

Nut en noodzaak van risicomangement vallen grofweg uiteen in twee hoofddoelstellingen:

1. Het onderkennen van de mogelijke risico's en vandaar uit adequate maatregelen treffen
2. Risico-inventarisatie als onderbouwing van het weerstandsvermogen.

De geïnventariseerde risico's zullen zich echter nooit allemaal tegelijkertijd in maximale omvang voordoen. Hierna worden de resultaten van de risico-inventarisatie besproken.

Risico's in beeld

Om de mogelijke risico's van de beide dochters van Adenium in kaart te brengen, is in samenwerking met de genoemde stakeholders uit de organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het format van het Naris Risicomanagement Informatie Systeem, waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie en evaluatie zijn vanuit de deelnemers twaalf mogelijke risico's geïdentificeerd.

Belangrijke factor is de inschatting van de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet. Hiervoor is de volgende classificering aangehouden:

- **Laag:** Niet erg waarschijnlijk dat het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,2
- **Middel:** Heeft zich in het verleden vaker voorgedaan, het zou geen grote verrassing zijn indien het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,5
- **Hoog:** Heeft zich in het verleden vaker voorgedaan, er zijn signalen die wijzen op optreden van het risico; weging financiële gevolgen 0,8

Een andere belangrijke factor is de inschatting van de financiële gevolgen wanneer een risico-gebeurtenis zich voordoet. De classificering en inschatting van de financiële gevolgen zijn met de deelnemers in gezamenlijkheid vastgesteld. De vastgestelde bedragen zijn de veronderstelde impact op het moment van optreden van de risicogebeurtenis. In de bijlage is een overzicht van de risico's opgenomen met de daarbij gehanteerde kwantificering en de daarbij behorende bedragen alsmede de preventieve en beheersmaatregelen.

Hieronder worden de risico's gepresenteerd zoals die in de sessies van november 2021 zijn geïdentificeerd, gedefinieerd en gewaardeerd en in oktober 2022 zijn aangevuld met het oog op het boekjaar 2023. Deze risico's leveren daarmee de belangrijkste bijdrage aan de inschatting van de benodigde weerstandscapaciteit. Het optreden van het risico is een momentopname; de impact na optreden van het risico kan van korte duur zijn (bijvoorbeeld weken) maar ook langer (bijvoorbeeld jaren). Hieronder een kort overzicht van de mogelijke risico's die zich zouden kunnen voordoen. Het complete overzicht met de bijdragen is opgenomen in de bijlage. Het totale bedrag aan risico's kwam op € 4.725.000 per dochter in 2022 en loopt op naar 7.090.000 voor OPO Furore en 5.890.000 voor PCBO Smalingerland e.o. in 2023.³

Om de risico's op niveau snel te kunnen overzien hebben we de lage risico's vermeld in **groen** de midden risico's in **oranje** en de hoge risico's in **rood**.

	Onderwerp	Oorzaken van mogelijke risico's
1	Onderwijs en kwaliteit	Demografische ontwikkelingen; achterblijvende belangstelling ('marktaandeel'), concurrenten trekken leerlingen weg; onderwijskwaliteit blijft achter; onvoldoende begeleiding zorgleerlingen; vertraging in onderwijsvernieuwing; incidenten; staat van de gebouwen, sfeer op school en een goed pedagogisch klimaat.
2	Onderwijs en kwaliteit	Taalachterstand leerlingen; basiskwaliteit van het personeel bijvoorbeeld als gevolg van beschikbaarheid blijft achter; onvoldoende passend onderwijs; onvoldoende in staat tot vernieuwing; kwaliteitscultuur is nog in ontwikkeling; zorg op leiderschap, zorg op eigenaarschap en professionalisering/cultuur. De AZC-scholen zijn het afgelopen jaar enorm gegroeid. Dat geeft extra risico's in de bedrijfsvoering.

³ In de bijbehorende Excel sheet is een en ander gedetailleerd uitgewerkt.

3	Bestuur en organisatie	Op bestuurlijk en op schoolniveau wordt te weinig geïnvesteerd in partnerontwikkeling; te weinig menskracht; samenwerking met de gemeenten nog niet voldoende, gebrek aan (gedeelde) IKC-visie; financiering blijft achter, de verborgen kosten zijn niet duidelijk; Onvoldoende afstemming met de stakeholders over beleidskeuzes waardoor er ontevredenheid ontstaat over de koers en de resultaten van de scholen, de dochter of Adenium als geheel. Met een lagere kwaliteit, vertrekkende leerkrachten of een dalend marktaandeel als gevolg. Directiestructuur vraagt aandacht in kosten efficiëntie en inzet: Bovenallige directie en hoge directiekosten door niet flexibele directiestructuur en -beleid
4	Personeel	Externe factoren; persoonlijke oorzaken; hoge werkdruk(beleving); virusinfecties; ziektedossiers niet op orde; preventie nog niet op orde; vaker voorkomende dreiging vanuit ouders/verzorgers, toenemend gevoel van onveiligheid. We zien een toenemende druk op de vervangingsbudgetten die hogere financiële risico's met zich meebrengen.
5	Personeel	Krapte arbeidsmarkt onderwijs; begeleiding en ondersteuning startende directeuren en leerkrachten; concurrentie; werkdruk; gebrek aan mobiliteit; het imago van de scholen.
6	Bedrijfsvoering	Grillige overheid; onterecht rekenen op de 'gebruikelijke' meevallers'; gewijzigde regelgeving; effecten van vereenvoudiging bekostiging; overheidsbezuinigingen, onzekerheid AZC's: nu snelle toename van het aantal leerlingen hetgeen de financiële risico's vergroot.
7	Bedrijfsvoering	Technische afhankelijkheid, technisch disfunctioneren, hacks, DDOS-aanvallen
8	Bedrijfsvoering(nieuw)	Energiekosten gaan oplopen. Door lange termijncontracten zullen de prijzen voor 2023 niet stijgen met een factor 8 zoals deze in de markt gelden. Wel wordt voor OPO een factor tot 3 verwacht en een factor tot 2 voor PCBO.
9	Samen Kansrijk (nieuw)	Bestuurlijke overdracht leidt tot inkrimping van de bovenschoolse functionarissen tenzij er afdoende compensatie komt.
10	Bedrijfsvoering Servicebureau (nieuw)	De toenemende druk op de scholen ten gevolge van het personeelstekort maakt dat het Servicebureau meer moet ondersteunen. Dit vraagt om extra personele inzet op het Servicebureau.
11	Huisvesting	Stelselwijziging MJOP naar componentenregeling
12	Huisvesting	Te weinig investering in verduurzaming: risico van L naar M en een hogere post voor het bestuur, gemeenten leggen geen geld bij.
13	Huisvesting	Politieke besluitvorming, bijvoorbeeld nieuwe opdracht van Kabinet; gemeenten zijn armlastig, gebleken is dat er inderdaad niets komt en daarmee is dit risico hoog: dus van L naar H.
14	Overige risico's	Verruwing maatschappij; onvoldoende toezicht; negeren van signalen; ontevreden ouders
15	Overige risico's	AVG; lekken van privacygegevens; schenden van privacy rechten; cybercrime
16	Bestuurlijk	In het kader van gelijke kansen staat het bestuur garant voor een minumpakket aan activiteiten voor de kinderen die betaald worden met de ouderbijdragen. Door de economische omstandigheden komt er nu nog minder geld binnen dan verwacht.

Kwantificering van mogelijke risico's

Een inzicht in de risico's stelt de organisatie in staat om de risico's ook financieel te kwantificeren en om te bepalen of de omvang van de risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. De kwantificering is gedetailleerd aan het einde van dit document opgenomen.

Het reserveren van het maximale bedrag van € 7.090.000 voor OPO en € 5.890.000 voor PCBO is ongewenst. (Voor PCBO wordt het AZC risico buiten beschouwing gelaten) De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op basis van zekerheidstabellen die ontwikkeld zijn door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NARIS®) en risicosimulaties die bij vergelijkbare instellingen zijn uitgevoerd, komt de kansverdeling neer op een aan te houden zekerheidspercentage dat ligt rond de **55% van de totale risico's**. Voor de dochters van Adenium komt dit neer op een benodigde weerstandscapaciteit van **€ 3.899.500 voor OPO Furore en € 3.239.500 voor PCBO Smalingerland e.o.**

Beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Adenium bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Het kengetal Eigen Vermogen minus de boekwaarde van de al gedane investeringen biedt een goed inzicht in de **beschikbare** weerstandscapaciteit. De boekwaarde van investeringen maakt immers deel uit van het vermogen, maar is niet beschikbaar voor risicodekking. Daarom gaan wij in dit kader uit van het kengetal exclusief de boekwaarde van de Materiële Vaste Activa.

In de tabel hieronder het beschikbaar eigen vermogen OPO en PCBO op basis van de verwachte exploitatiecijfers per 31-12-2022.

Stand 31-12-2022	OPO	PCBO
Eigen vermogen	€ 6.588.000	€ 6.524.000
Minus MVA	€ 2.500.000	€ 1.700.000
Minus privaat vermogen	n.v.t.	€ 1.900.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 4.088.000	€ 3.324.000
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 4.055.000	€ 3.239.500
Vershil beschikbare en benodigde weerstand	€ 33.000	€ 84.500

Het verschil tussen wat benodigd is en wat daadwerkelijk beschikbaar is laat bij beide dochters een klein voordelig saldo zien van € 33.000 en € 84.500.

Bij de beoordeling van de beschikbare weerstandscapaciteit houdt het bestuur in gedachten dat met de aanvaarding van het wetsvoorstel tot vereenvoudiging van de bekostiging in het primair onderwijs de jaarlijkse vordering op OCW per 1 januari 2023 komt te vervallen

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit van de beide dochters binnen Adenium. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. In paragraaf 3 kwamen we tot de inschatting van een benodigde weerstandscapaciteit van € 4.055.000 voor OPO Furore en € 3.239.500 voor PCBO Smalingerland e.o. In paragraaf 4 becijferden we de beschikbare weerstandscapaciteit op € 4.088.000 voor OPO Furore en € 3.324.000 voor PCBO Smalingerland e.o. De verhouding daarvan resulteert in de volgende ratio: C, voldoende voor beide dochters.

Onderstaande normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NARIS) in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

En nu cyclisch verder

Het risicomanagement is structureel opgenomen in de planning en control cyclus van 2022-2023. In het najaar zal steeds de evaluatie van het huidige risicomanagement worden gedaan, hetgeen leidt tot een aangepast beleidsstuk risicomanagement dat voor de aankomende begroting klaar is. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn:

- Welke risico's kunnen van de lijst worden geschrapt, welk zijn er nieuw bij gekomen?
- Welke maatregelen waren effectief?
- Op welke gebieden zijn aanvullende maatregelen nodig? Denk daarbij bijvoorbeeld aan verzekeringen.

Om te zorgen dat het risicomanagement actueel is en blijft zal elke drie jaar een externe deskundige worden gevraagd het proces van risico-inventarisatie. De eerstvolgende keer hiervoor is 2025.

Los van het vaststellen van mogelijke risico's zal het bestuur ook jaarlijks kijken naar te nemen maatregelen om de risico's te verkleinen dan wel waar mogelijk het zich voordoen van de risico's te elimineren. Risico's met de grootste impact extra prioriteit geven in het effectueren van beheersingsmaatregelen. Het verlagen van deze risico's heeft een grote invloed op de benodigde weerstandscapaciteit. In de bijlage zijn de huidige beheersingsmaatregelen kort vermeld. Deze hebben de voortdurende aandacht van het bestuur en worden opgenomen in jaarplanning en beleidsontwikkeling.

In het kader van de stelselwijziging voor de het vaststellen van de voorziening meerjarig onderhoud past hier nog de opmerking dat hierdoor het eigen vermogen waarschijnlijk zal afnemen terwijl de voorziening toeneemt. Uit de praktijk blijkt deze nieuwe berekeningswijze, de zogenaamde componentenmethode, éénmalig nadelig van invloed op het eigen vermogen terwijl er geen Euro meer is uitgegeven. Doorvoeren van deze methode is opnieuw uitgesteld. Omdat op dit moment hier nog geen definitieve duidelijkheid over is gegeven vanuit de overheid, betekent dit in ieder geval dat het bestuur een weerstandsvermogen moet aanhouden, dat boven de ondergrens ligt zoals deze door de overheid wordt aangegeven. Het bestuur stelt vast dat het overheidsbeleid flink invloed heeft op de vermogenspositie en dat deze daarmee onder druk komt.

Financiële positie

De current ratio bedraagt 2,58 en daarmee beschikt PCBO Smalingerland e.o. over een zeer sterke liquiditeitspositie. Dit houdt in dat de kortlopende activa 2,58 maal zo hoog zijn dan de kortlopende schulden. De solvabiliteit (eigen vermogen plus voorzieningen) bedraagt 82,4%, waar de signaleringswaarde van het ministerie van OCW 30% is.

Beide kengetallen laten zien dat de financiële positie zeer sterk is. Ten slotte is het weerstandsvermogen 38,9%. Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en de totale baten. Als deze buffer tussen de 5 en de 20 procent ligt, dan is dat voldoende.

Vastgesteld mag worden dat de financiële situatie van de stichting goed is en dat de continuïteit niet in gevaar komt. Aangezien er hierbij wel een gecalculeerd risico wordt genomen, is het van belang om met name het leerlingaantal en de daarvoor ingezette personele formatie strikt en blijvend te monitoren.

Verantwoording financiën

Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Ontwikkeling leerlingenaantallen

	1-10-2021	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2025
Aantal leerlingen	1.885	1.912	1.923	1.929	1.950	1.976

Adenium en daarmee PCBO Smallerland e.o., heeft als kern in haar strategisch beleidsplan dat we met elkaar willen gaan werken aan de vorming van integrale kindcentra (IKC's). Daarmee heeft ze een duidelijk strategische koers uitgezet voor de toekomst. Dat neemt echter niet weg dat er nog steeds sprake is van krimp en dat om uiteenlopende redenen het marktaandeel kan veranderen. Daar waar scholen, om niet acceptabele redenen, leerlingen verliezen worden bestuurlijke interventies gedaan. Het geprognoseerde aantal leerlingen laat vanaf 2024 een lichte stijging zien. De instroom van leerlingen neemt weer toe, maar de uitstroom naar het vervolgonderwijs is nog hoger dan de actuele instroom.

Ontwikkelingen personeel in FTE

	2022	2023	2024	2025	2026
Bestuur/management	10,6917	8,6333	8,1917	7,9000	7,9000
Onderwijzend personeel	115,7279	114,8124	109,4417	108,6018	108,9435
Ondersteunend personeel	29,7585	29,4232	26,8819	26,0944	26,0944

De belangrijkste factoren die de ontwikkeling van het aantal FTE binnen het bestuur beïnvloeden zijn de ontwikkeling van het aantal leerlingen en de wijzigingen in de geormerkte personele bekostiging, zoals de werkdrummiddelen. Het bestuur acteert hierop door een flexibele pool aan te houden van waaruit personeel door kan stromen in de organisatie. Er is een goed loopbaanbeleid met uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden, waardoor het werken bij PCBO Smallerland e.o. aantrekkelijk is.

Staat van baten en lasten en balans

	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	begroting 2023	begroting 2024	Begroting 2025	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbaten	15.449.231	14.331.892	15.953.354	15.445.729	14.764.252	14.751.461	1.621.462	504.123
Overige overheidsbijdragen en subsidies	532.954	342.820	532.567	336.320	336.320	336.320	189.747	-387
Overige baten	745.730	450.367	700.878	532.630	599.620	588.543	250.511	-44.852
TOTAAL BATEN	16.727.915	15.125.080	17.186.799	16.314.679	15.700.192	15.676.324	2.061.720	458.884
LASTEN								
Personeelslasten	12.909.660	12.305.859	13.936.229	13.357.784	12.749.624	12.758.403	1.630.370	1.026.569
Afschrijvingen	499.748	311.236	300.078	345.544	343.432	308.263	-11.158	-199.670
Huisvestingslasten	1.171.278	1.090.128	1.483.343	1.336.393	1.331.413	1.335.697	393.215	312.065
Overige lasten	1.569.010	1.286.219	1.237.343	1.245.481	906.395	854.130	-48.876	-331.667
TOTAAL LASTEN	16.149.696	14.990.442	16.956.993	16.285.202	15.330.864	15.256.492	1.963.551	807.297
SALDO								
Saldo baten en lasten	578.219	131.638	229.807	69.477	409.328	459.831	98.169	-348.413
Saldo financiële baten en lasten	-63.037	20.000	-72.687	20.000	20.000	20.000	-92.687	-9.650
Saldo buitengewone baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	515.182	151.638	157.119	49.477	389.328	439.831	5.481	-358.063

Kasstroomanalyse

De kasstroom uit operationele activiteiten bedraagt € 1.238.178. Hier dragen de dalende vorderingen (OCW) € 582.940 aan bij. De kasstroom uit investeringsactiviteiten is negatief € 894.094, vooral door investering in inventaris (ICT en meubilair). De liquide middelen zijn per balansdatum € 344.084 hoger dan een jaar daarvoor.

Toelichting op de balans

De balans van stichting PCBO Smalingerland e.o. geeft een beeld van de aanwezige activa en passiva.

Analyse van de balans

Het balanstotaal is in de loop van 2022 toegenomen tot € 9.143.394. Het eigen vermogen is gestegen tot € 6.681.633.

Bij de vaste activa zien we de balanswaarde toenemen met € 598.921. Investerings in met name inventaris zorgt voor een toename van de boekwaarde van de materiële vaste activa met € 755.504. Per saldo is de effectenportefeuille met € 156.583 afgenomen. Er is minder geïnvesteerd dan gedesinvesteerd, per saldo € 99.350. De vorderingen zijn gedaald met € 582.938. Dit komt met name door het wegvallen van de vordering op OCW. De liquide middelen bedragen € 3.644.387 en zijn € 344.084 gestegen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Door een wijziging in het betaalritme, door het ministerie van OCW, ontvangt het bestuur minder middelen over 2022. Er is over de periode augustus tot en met december 2022 totaal € 652.677 minder ontvangen. Er is bezwaar aangetekend tegen deze te lage bekostiging en, nadat de minister van OCW dit bezwaar ongegrond heeft verklaard, is samen met 221 andere schoolbesturen beroep aangetekend bij de bestuursrechter tegen deze beslissing op bezwaar van de minister.

Toelichting op de exploitatie

Binnen Adenium worden de gezamenlijke uitgaven verrekend. Daarbij worden de materiële uitgaven zoveel mogelijk in de administratie van stichting OPO Furore verwerkt. De gemeenschappelijke kosten worden verrekend volgens de jaarlijks, achteraf vast te stellen, verdeelsleutel. Er is een negatief exploitatieresultaat van € 180.951.

Verklaring belangrijkste verschillen van de exploitatie ten opzichte van vorig jaar

De baten – De baten OCW nemen in totaal € 504.123 toe.

De bekostiging is € 103.525 lager door dalende aantallen leerlingen wat doorwerkt in de reguliere personele bekostiging en de bekostiging voor de materiële instandhouding. Ook nemen de vergoedingen wegens samenvoeging verder af, met € 130.236. Dit wordt gecompenseerd door € 328.884 verhoging van de vergoeding voor personeels- en arbeidsmarktbeleid. Door de NPO bekostiging, een tijdelijke bekostiging, ontvangt het bestuur € 1.026.724 aan extra middelen. Dit stopt na het schooljaar 2022-2023. De overige subsidies nemen af door met name het wegvallen van de IOP subsidie, (€ 670.410). De middelen van het samenwerkingsverband waren eenmalig € 123.278 hoger door een incidentele bestuurlijke bijdrage. De gemeentelijke baten, doorvoering van het huurbeleid, de ouderbijdrage, detachering en overige baten resulteren in ongeveer gelijkblijvende baten.

De Lasten – Bij toenemende kosten voor onderwijspersoneel zijn de vervangingskosten nagenoeg gelijk gebleven. De stijgende personele kosten zijn in belangrijke mate aan de CAO correctie van de lonen toe te schrijven waardoor de lonen met ongeveer 8% stegen.

De afschrijvingen werden in 2021 vertekend door inhaalafschrijvingen. De huisvestingslasten nemen toe met name als gevolg van een extra dotatie van € 254.725 naar de onderhoudsvoorziening. De kosten voor onderwijsleerpakket nemen toe door stijgende licentiekosten. De private lasten waren in 2021 hoger door de vermogensoverdracht bij het vertrek van Votum Nostrum.

Verklaring belangrijkste verschillen van de exploitatie ten opzichte van de begroting

De baten - De belangrijkste reden dat de rijksbijdragen OCW zijn gestegen is een correctie in de OCW bekostiging van 9,6%, met ingang van 1 januari, als gevolg van de vereenvoudigde bekostiging en een CAO correctie. Bij de subsidies zien we € 115.865 extra baten onder meer door asielzoekers/eerste opvang vreemdelingen en studieverlof. Vanuit het samenwerkingsverband komt nog eens € 213.002 extra baten met name door een nabetaling van een bestuursbudget van € 203.685.

De lasten - De personeelslasten zijn € 1.630.370 hoger dan begroot. De loonkosten zijn vooral hoger door een CAO aanpassing waardoor gemiddeld zo'n 8% meer salaris werd uitbetaald.

De afschrijvingslasten zijn iets lager dan begroot, zowel bij gebouwen, inventaris als leermiddelen.

De huisvestingslasten zijn € 393.215 hoger dan begroot. Dit komt vooral door de extra dotatie van € 254.725 naar de voorziening onderhoud, ongeveer € 70.000 aan incidenteel onderhoud en € 32.147 hogere schoonmaakkosten. De overige lasten zijn € 48.876 lager dan begroot. Stijgende kosten voor onderwijsleerpakket worden hier gecompenseerd door een lagere bijdrage in de gemeenschappelijke kosten van Adenium.

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
<p><u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.</p>	1%	3%
<p><u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. De signaleringswaarde die de inspectie voor het onderwijs hanteert is afhankelijk van de totale baten. Totale baten kleiner dan 3 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1,5. Totale baten groter dan 3 miljoen maar kleiner dan 12 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1. Totale baten groter dan 12 miljoen, signaleringswaarde minder dan 0,75.</p>	2,58	2,64
<p><u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i></p>	73,1%	74,3%
<p><u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.</p>	82,4%	81,1%
<p><u>Weerstandsvermogen</u> <i>Eigen vermogen / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.</p>	38,9%	39,0%
<p>Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)</p>	1.886	1.896
<p>Gemiddeld aantal FTE</p>	176,57	172,90
<p><u>Personeelskosten per FTE</u></p>	78.929	74.665

Jaarrekening

Balans per 31 december 2022

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2022	31 december 2021
1.2	Materiële vaste activa	1.894.208	1.138.704
1.3	Financiële vaste activa	3.101.698	3.258.281
	Totaal vaste activa	4.995.906	4.396.985
1.5	Vorderingen	503.101	1.086.041
1.7	Liquide middelen	3.644.387	3.300.303
	Totaal vlottende activa	4.147.488	4.386.344
	Totaal activa	9.143.393	8.783.328

2.	Passiva	31 december 2022	31 december 2021
2.1	Eigen vermogen	6.681.633	6.524.514
2.2	Voorzieningen	851.778	598.869
2.4	Kortlopende schulden	1.609.983	1.659.946
	Totaal passiva	9.143.394	8.783.328

Staat van baten en lasten over 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3. Baten			
3.1 Rijksbijdrage OCW	15.953.354	14.331.892	15.449.231
3.2 Overige overheidsbijdragen	532.567	342.820	532.954
3.5 Overige baten	700.879	450.367	745.730
Totaal baten	17.186.799	15.125.080	16.727.915
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	13.936.229	12.305.859	12.909.659
4.2 Afschrijvingen	300.078	311.236	499.748
4.3 Huisvestingslasten	1.483.343	1.090.128	1.171.278
4.4 Overige lasten	1.237.343	1.286.219	1.569.010
Totaal lasten	16.956.993	14.993.442	16.149.695
Saldo baten en lasten	229.807	131.638	578.220
5 Financiële baten en lasten	72.687-	20.000	63.037-
Netto resultaat	157.119	151.638	515.183

Toelichting:

Het resultaat is vrijwel in overeenstemming met de begroting. De rijksbaten stegen door cao-aanpassingen in de personele bekostiging en er waren incidentele en extra baten vanuit het samenwerkingsverband (416k). Deze extra baten compenseerden de hogere lasten. De loonkosten namen toe als gevolg van de cao-wijziging. De huisvestingslasten stegen door extra onderhoud (70k), een extra dotatie ten laste van de voorziening onderhoud (255k) en hogere schoonmaaktarieven (32k). De overige lasten waren lager dan begroot (49k). Hogere kosten voor onderwijsleermiddelen en ICT werden gecompenseerd door lagere organisatie overstijgende lasten.

Kasstroomoverzicht

	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	229.807	578.219
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	295.173	307.618
- Mutaties voorzieningen	252.910	83.606-
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	582.940	54.711-
- Kortlopende schulden	49.963-	210.173
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.310.866	957.692
Ontvangen interest	62.279-	20.900
Betaalde interest	10.409-	9.769-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.238.178	968.823
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	1.050.677-	68.936
(Des)investerings financiële vaste activa	156.583	70.718
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	894.094-	139.654
Mutatie liquide middelen	344.084	1.108.477
Beginstand liquide middelen	3.300.303	2.191.826
Mutatie liquide middelen	344.084	1.108.477
Eindstand liquide middelen	<u>3.644.387</u>	<u>3.300.303</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening

Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag

De activiteiten van Stichting PCBO Smallingerland e.o. bestaan uit het geven van primair onderwijs.

Grondslagen voor de jaarrekening.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode gelijk aan het betreffende kalenderjaar.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen alsmede van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

De genoemde bedragen, voor zover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening en is daarom niet apart opgenomen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief.

De kosten van groot onderhoud worden in de jaarrekening verwerkt middels een voorziening groot onderhoud. De grondslagen zijn opgenomen onder de grondslagbeschrijving van voorzieningen.

De activeringsgrens is: € 500,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

Gebouwen 4% en 10% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

Inventaris 5% en 20% van de aanschafwaarde

ICT 10% en 20% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

Onderwijsleerpakket 12,5% van de aanschafwaarde

Financiële vaste activa

Ten opzichte van het voorgaande verslagjaar is een stelselwijziging geweest. De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties worden, voor zover ze worden aangehouden tot het einde van de looptijd, in plaats van de reële marktwaarde gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve privaot is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen

en middels het private resultaat over het onderhavige boekjaar.

Het Ministerie van OCW heeft onder de noemer Nationaal Programma Onderwijs een subsidie beschikbaar gesteld voor het herstel van het onderwijs en het compenseren van onderwijsachterstanden als gevolg van de coronacrisis. De bekostiging wordt als lumpsum bekostiging ontvangen en verantwoord. De bestemmingsreserve Nationaal Programma Onderwijs is gevormd uit de nog niet bestede middelen van deze subsidie.

De bestemmingsreserve Oninbare vordering OC&W is gevormd om het wegvallen van de vordering op OCW bij het invoeren van de nieuwe bekostiging met ingang van 2023 te compenseren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen ter zake van personeel en soortgelijke verplichtingen. Deze worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea- uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten.

De voorziening onderhoud is gebaseerd op de onderhoudsplanning van de komende jaren. De dotatie is op basis van de planning berekend en gelijkmatig verdeeld over de jaren. Periodiek wordt de planning geactualiseerd. Jaarlijks wordt bekeken of de dotatie toereikend is. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen voor het toepassen van de methode van kostenegalisatie voor de voorziening groot onderhoud. Van deze tijdelijke overgangsregeling is gebruikt gemaakt bij het berekenen van de voorziening groot onderhoud.

Voorziening werkloosheidsuitkering: per 1 augustus 2022 is het Participatiefonds gemoderniseerd. Dit leidt ertoe dat het bevoegd gezag verplicht is tot het doen van een eigen bijdrage in de werkloosheidskosten van medewerkers waarvan de arbeidsovereenkomst op of na 1 augustus 2022 is beëindigd. De voorziening werkloosheidsuitkeringen is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitkeringen aan voormalig medewerkers die een werkloosheidsuitkering of bovenwettelijke uitkering ontvangen. De voorziening wordt opgenomen voor het deel van de uitkering dat voor rekening komt van het bevoegd gezag. De hoogte van de voorziening is bepaald op basis van gegevens van het Participatiefonds. Hierbij wordt ingeschat in welke mate de medewerker de gehele looptijd van de uitkering gebruik zal maken van de uitkering.

Langlopende en kortlopende schulden

De langlopende en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Langlopende/kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde.

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 118,6% is van 2022 (beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de “verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering”. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een “verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering” en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW- subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2021	Afschrijvingen tot en met 31 december 2021	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022				Aanschaf- waarde per 31 december 2022	Afschrijvingen tot en met 31 december 2022	Boekwaarde per 31 december 2022
				Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Afschrijvingen desinvesteringen			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	766.591	528.193-	238.398	228.397	44.965-	44.015-	44.125	950.024	528.083-	421.941
1.2.2 Inventaris en apparatuur	2.233.820	1.603.330-	630.489	786.338	55.295-	173.874-	52.177	2.964.863	1.725.027-	1.239.836
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	981.761	711.946-	269.816	40.846	134.140-	77.284-	133.194	888.467	656.036-	232.431
Materiële vaste activa	3.982.173	2.843.469-	1.138.704	1.055.582	234.400-	295.173-	229.496	4.803.354	2.909.146-	1.894.208

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair en ICT-middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022			Boekwaarde per 31 december 2022
		Investeringen	Desinve- steringen	Resultaat	
1.3.6 Effecten: Obligaties	3.258.281	100.650	200.000-	57.233-	3.101.698
Totaal	3.258.281	100.650	200.000-	57.233-	3.101.698

1.5 Vorderingen

	31 december 2022	31 december 2021
1.5.1 Debiteuren	23.110	77.187
1.5.2 Vorderingen OCW	11.568	-
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit o.a. de personele lumpsum.		
1.5.3 Groepsmaatschappijen	255.207	327.872
1.5.6 Overige overheden	81.951	27.174
1.5.7 Overige vorderingen	4.338	15.385-
<i>Overige overlopende activa</i>	<u>126.928</u>	<u>669.192</u>
1.5.8 Overlopende activa	126.928	669.192
Totaal Vorderingen	<u><u>503.102</u></u>	<u><u>1.086.040</u></u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2022	31 december 2021
1.7.2 Banken	3.644.387	3.300.303
	<u>3.644.387</u>	<u>3.300.303</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het bestuur.

2.1 Eigen vermogen

	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022		Boekwaarde per 31 december 2022
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene reserve	3.894.919	210.197-	-	3.684.722
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	308.276	411.985	-	720.261
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	2.321.319	44.669-	-	2.276.650
	<u>6.524.514</u>	<u>157.119</u>	<u>-</u>	<u>6.681.633</u>

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen. Het resultaat bestaat uit de publieke baten en lasten en een aandeel van de rente baten/lasten.

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022		Boekwaarde per 31 december 2022
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Personele reserve	0	119.000	-	119.000
Bestemmingsreserve NPO	308.276	292.985	-	601.261
	<u>308.276</u>	<u>411.985</u>	<u>-</u>	<u>720.261</u>

2.2 Voorzieningen

	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022			Boekwaarde per 31 december 2022	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval			
2.2.1 Personeel	211.610	21.830	25.522-	28.443-	179.475	47.814	131.661
Jubilea	190.134	15.000	25.522-	28.443-	151.169	19.508	131.661
Duurzame inzetbaarheid	21.476	6.830	-	-	28.306	28.306	-
Voorziening werkloosheids uitkering	-	-	-	-	-	-	-
2.2.3 Overige voorzieningen	387.258	367.093	82.048-	-	672.303	61.937	610.366
Onderhoud	387.258	367.093	82.048-	-	672.303	61.937	610.366
	<u>598.868</u>	<u>388.923</u>	<u>107.570-</u>	<u>28.443-</u>	<u>851.778</u>	<u>109.751</u>	<u>742.027</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31 december 2022	31 december 2021	
2.4.3	Crediteuren	111.737	123.525
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	99.584	393.481
2.4.7.1	<i>Loonheffing</i>	574.677	458.217
2.4.7.3	<i>Premies sociale verzekeringen</i>	2.073-	0
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>572.604</u>	<u>458.217</u>
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	165.246	166.138
2.4.9	Overige kortlopende schulden	17.346	9.523-
2.4.10.2	<i>Vooruit ontvangen subsidies OCW geormerkt</i>	0	0-
	<i>Het saldo van deze post wordt gespecificeerd in Model G, doelsubsidies OCW onder G2 A en G2 B.</i>		
2.4.10.4	<i>Vooruitontvangen termijnen OCW niet geormerkt</i>	140.867	2.951
2.4.10.5	<i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	416.636	385.186
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva algemeen</i>	51.191	4.600
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva m.b.t. subsidie overig</i>	34.772	135.371
2.4.10	Totaal overlopende passiva	<u>643.466</u>	<u>528.108</u>
	Totaal kortlopende schulden	<u><u>1.609.983</u></u>	<u><u>1.659.946</u></u>

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Door een wijziging in het betaalritme, door het ministerie van OCW, ontvangt het bestuur minder middelen over 2022. Er is bezwaar aangetekend tegen deze te lage bekostiging en, nadat de minister van OCW dit bezwaar ongegrond heeft verklaard, is samen met 221 andere schoolbesturen beroep aangetekend bij de bestuursrechter tegen deze beslissing op bezwaar van de minister.

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Model G Overzicht doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Toewijzing	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond (J/N)
N.v.t.				N
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2792	11-11-2022		N
Subsidie studieverlof/lerarenbeurs	135984	20-7-2022		J
Subsidie studieverlof/lerarenbeurs	134521	20-7-2022		J
Subsidie zij-instroom	226439993	25-10-2022		N

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2021	Lasten t/m 2021	Stand begin 2022	Ontvangen in 2022	Lasten in 2022	Te verrekenen 31-12-22
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Aflopend			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2021	Lasten t/m 2021	Stand begin 2022	Ontvangen in 2022	Lasten in 2022	Stand ultimo 2022
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Doorlopend			-	-	-	-	-	-	-

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	14.696.316	13.403.721	13.530.838
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	5.000	-	5.000
3.1.2.2 Niet geormerkte subsidies	289.037	178.171	1.073.668
Totaal rijksbijdragen via OCW	14.990.352	13.581.892	14.609.507
3.1.3.3 Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	963.002	750.000	839.724
Totaal rijksbijdragen	15.953.354	14.331.892	15.449.231

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	384.982	342.820	350.824
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	147.584	-	182.130
	532.567	342.820	532.954

3.5 Overige baten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3.5.1 Verhuur	108.072	50.000	88.412
3.5.2 Detachering personeel	402.569	244.722	278.476
3.5.5 Ouderbijdragen	108.828	110.142	96.274
3.5.6 Overig	81.411	45.503	282.568
	700.879	450.367	745.730

4.1 Personele lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.1.1.1 <i>Bruto lonen en salarissen</i>	9.735.309	8.725.260	8.749.432
4.1.1.2 <i>Sociale lasten</i>	1.430.303	1.281.908	1.547.756
4.1.1.3 <i>Pensioenlasten</i>	1.460.636	1.309.093	1.482.329
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	12.626.249	11.316.261	11.779.518
4.1.2.1 <i>Dotaties personele voorzieningen</i>	6.613-	16.000	19.959
4.1.2.2 <i>Personeel niet in loondienst</i>	899.425	380.370	587.827
4.1.2.3 <i>Overig</i>	437.867	445.107	710.928
4.1.2.4 <i>Scholing/opleiding</i>	130.123	148.121	88.987
4.1.2 Overige personele lasten	1.460.803	989.598	1.407.701
4.1.3 Af: Uitkeringen	150.823-	-	277.559-
	13.936.229	12.305.859	12.909.659

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Gemiddeld aantal FTE	177	173

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.2.2.1 Gebouwen	44.015	49.557	57.123
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	173.874	180.595	161.358
4.2.2.4 Onderwijsleerpakket	77.284	81.084	89.136
	295.173	311.236	307.618
Boekresultaat desinvesteringen	4.904		192.130
	300.077	311.236	499.748

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.3.1 Huur	356.987	335.880	347.671
4.3.2 Verzekeringen	4.598-	-	4.750
4.3.3 Onderhoud	158.695	96.380	148.554
4.3.4 Water en energie	224.234	212.500	283.412
4.3.5 Schoonmaakkosten	303.853	270.000	330.498
4.3.6 Heffingen	25.890	23.000	22.584
4.3.7 Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	367.093	112.368	48.607-
4.3.8 Overige huisvestingslasten	51.190	40.000	82.417
	1.483.343	1.090.128	1.171.278

4.4 Overige lasten

		Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	315.942	443.484	365.156
4.4.2.1	<i>Inventaris en apparatuur</i>	3.792	6.250	3.490
4.4.2.2	<i>Leermiddelen</i>	390.203	328.953	335.090
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	393.995	335.203	338.580
4.4.4	Overig	527.407	507.532	865.273
		<u>1.237.343</u>	<u>1.286.219</u>	<u>1.569.010</u>
<i>Uitsplitsing</i>				
4.4.1.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	<u>13.052</u>		<u>22.352</u>
	Accountantslasten	<u>13.052</u>		<u>22.352</u>

5 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
5.1	Rentebaten	62.279-	-	20.900
5.3	Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	20.000	74.168-
5.5	Rentelasten	<u>10.409-</u>	<u>-</u>	<u>9.769-</u>
		<u>72.687-</u>	<u>20.000</u>	<u>63.037-</u>

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen(minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Opo Furore	Stichting	Drachten	4
Adenium	Stichting	Drachten	4

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren die op Stichting PCBO Smallerland e.o. van toepassing is.

Op grond van de WNT regelgeving is de klasseindeling C van toepassing. Bij deze klasseindeling geldt voor 2022 een bezoldigingsmaximum van € 154.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

In de WNT-regeling voor onderwijsinstellingen is met ingang van 2022 een wijziging doorgevoerd. Het betreft de bepaling van de bezoldigingsklasse. Door het toezichthoudend orgaan wordt deze klasse jaarlijks vastgesteld aan de hand van complexiteitspunten. Met ingang van 2022 wordt niet meer uitgegaan van het 3-jaars gemiddelde, maar alleen van de waarde in jaar t-2. Voor 2022 zijn dus de totale baten over 2020, het aantal bekostigde leerlingen per 1-10-2020 en het gewogen aantal onderwijssoorten per 01-01-2020 van belang. Deze wijziging heeft niet geleid tot een aanpassing van de klasse-indeling voor 2022.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>8</u>

1 Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Gegevens 2022	B.van Loo	T. Praamstra	G. Veenstra
Functiegegevens	Voorzitter CVB	Lid CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling 2022	n.v.t.	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband in FTE	0	0,25	0,39
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	395	34.175	39.930
Beloningen betaalbaar op termijn	0	5.580	6.940
<i>Subtotaal</i>	395	39.755	46.870
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	-	39039	60060
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Bezoldiging	395	39.755	46.870

Gegevens 2021			
Aanvang en einde functievervulling 2021	1/1-13/6	1/1-31/12	1/10-31/12
Omvang dienstverband 2021 in FTE	0,42	0,37	0,42
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	21.867	41.606	9.569
Beloningen betaalbaar op termijn	4.189	8.016	1.880
<i>Subtotaal</i>	26.056	49.622	11.449
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.118	54.762	15.774
Totaal bezoldiging 2021	26.056	49.622	11.449

Toelichting

In de bezoldiging 2022 zijn nabetalen verwerkt over 2021. Hierdoor ontstaat een overschrijding bij B. van Loo en T. Praamstra. Omdat er in 2021 nog ruimte in de bezoldiging was voor deze nabetalen is er feitelijk geen overschrijding geweest.

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)

Gegevens 2022						
	F. Kooiker	H. Bosma	B.A. de Jong	I. Grijpma	R. v.d. Meulen	G. Postma
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling 2022	1/1-31/12	n.v.t.	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	3.549	111	2.451	2.451	2.464	2.396
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	23100	0	15400	15400	15400	15400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0	0	0
Bezoldiging	3.549	111	2.451	2.451	2.464	2.396
Bedrag van de overschrijding		111				
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		nabetaling 2021				
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling						
Gegevens 2021						
Aanvang en einde functievervulling 2021	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	30/6-31/12	1/9-31/12
Bezoldiging	2.699	1.680	1.680	1.800	1.680	840
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.350	14.900	14.900	14.900	7.552	4.980

4 overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen functionarissen met dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

De vastgestelde resultaatbestemming is als volgt:

€	210.197-	wordt onttrokken aan de algemene reserve
€	119.000	wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve personeel
€	292.985	wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO
€	44.669-	wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve privaat
€	<u>157.119</u>	Totaal resultaatbestemming

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Dit jaarverslag van PCBO Smallingerland e.o. is vastgesteld door het College van Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Voorzitter van de Raad van Toezicht, de heer F. Kooiker

Drachten, 23-06-2023

Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht, mevrouw G. Postma

Drachten, 23-06-2023

Lid van de Raad van Toezicht, mevrouw I. Grijpma

Drachten, 23-06-2023

Lid van de Raad van Toezicht, de heer R. van der Meulen

Drachten, 23-06-2023 *bla volmarkt 23 juni 2023*

Het College van Bestuur Adenium

Mevrouw G. Veenstra

Drachten, 23-06-2023

De heer J. Boomsma

Drachten, 23-06-2023

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling Stichting Protestants Christelijk Basisonderwijs Smallerland e.o.

Statutair adres De Lanen 1, 9204 WB Drachten

Correspondentieadres Postbus 210, 9200 AE Drachten

Telefoon 0512- 58 26 00

E-mail info@pcbosmallingerland.nl

Internetsite www.pcbosmallingerland.nl

KvK-nummer 40005317

Contactpersoon dhr. J. Hoogterp

Functie Business controller

Telefoon 0512- 58 26 00

E-mail jan.hoogterp@adenium.nl

Accountantskantoor Afier Accountants

Accountant T. Velvis-Hoiting RA

Bestuursnummer 40342

Brinnummers

06NU	PCBO By de Boarne
06QJ	SWS De Diamant
06SG	SWS De Frissel
07JX	SWS De Leister Igge
14WQ	SBO Sjalom
15UV	PCBO Het Anker
15XD	PCBO Het Mozaïek
15ZE	PCBO De Spreng
16AY	PCBO 't Foarhûs
16DW	PCBO De Voorde
16JI	PCBO It Ambyld

Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Protestants-Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken,

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Protestants-Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken gecontroleerd.

Naar ons oordeel

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Protestants-Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Protestants-Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de

Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die o.a. bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2022.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 23 juni 2023

w.g.

Afier Auditors B.V.
Mevrouw T.H. Velvis-Hoiting RA

Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smallerland e.o.

Naam school Website school Link	PCBO By de Boarne www.pcbobydeboarne.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Diamant www.swsdediamant.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Frissel www.swsdefrissel.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Leister Igge www.swsdeleisterigge.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	SBO Sjalom www.sbosialom.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO Het Anker www.pcbohetanker.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO Het Mozaïek www.pcbohetmozaiek.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Spreng www.pcbodespreng.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO 't Foarhûs www.pcboitfoarhus.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Voorde www.pcbodevoorde.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO It Ambyld www.pcboitambyld.nl scholen op de kaart

Bijlage 2 Verslag Intern Toezicht 2022

Inleiding

In dit verslag legt de Raad van Toezicht van Adenium (en daarmee van de dochters van Adenium) verantwoording af over haar activiteiten in 2022 en de achtergrond en organisatie daarvan. Een en ander in overeenstemming met de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs.

Visie op toezicht houden

Adenium ontleent haar bestaansrecht aan het - als maatschappelijke instelling - mogen bieden van een veilige en kwalitatief goede leeromgeving aan kinderen in de leeftijd van 0 tot ca. 12 jaar in de gemeenten Smallingerland en Tytsjerksteradiel. De belangen van de kinderen zijn daarin leidend en de missie en visie, zoals beschreven in het Strategisch Beleidsplan, zijn daarbij bepalend.

De verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht (RvT) is toezien dat de instelling die doelstelling realiseert binnen de kaders en normen die daarvoor zijn afgesproken. Om dat te realiseren houdt de RvT conform de statuten toezicht op het functioneren van het College van Bestuur (CvB) en de algemene gang van zaken binnen de instelling. Daarnaast is de RvT adviseur en klankbord voor het CvB.

Ten slotte is de RvT werkgever van de leden van het CvB. Een en ander zoals bedoeld in de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs en de statuten en reglementen van Adenium is vastgelegd in het Toezichtskader Intern Toezicht Adenium.

Organisatie van het toezicht

De RvT van Adenium bestaat uit vijf leden die functioneren als een collegiale raad, met respect voor elkaars deskundigheid en persoonlijkheid. In de profielschets en de benoemingsprocedure is een en ander verder uitgewerkt.

Zie voor de samenstelling van de RvT het overzicht verderop in dit verslag. De RvT leden hebben vanuit kennis en ervaring een bepaald deskundigheidsprofiel van waaruit zij een bijdrage leveren aan vergaderingen en besluiten. RvT leden krijgen en nemen ruimte voor open discussie met respect voor elkaars gezichtspunten. Het voeren van een goed beargumenteerde en open dialoog gaat vooraf aan het innemen van een standpunt.

Commissies

De RvT kent een remuneratiecommissie die de RvT adviseert over het aanstellings- en beloningsbeleid van het bestuur en de RvT. Deze commissie heeft in 2022 twee keer een functioneringsgesprek met beide leden van het CvB afzonderlijk gevoerd.

Tevens is er een auditcommissie die zich richt op de vraagstukken van financiën, risicobeheersing en informatievoorziening. Zij laat zich mede informeren door de directeur financiën, de businesscontroller en de accountant.

De commissies maken verslagen van hun vergaderingen, die inclusief de daarin opgenomen beargumenteerde adviezen aan de RvT in de reguliere RvT-vergaderingen worden besproken.

De RvT kent geen specifieke onderwijscommissie omdat zij dit een collectieve zaak vindt. Wel kent de RvT één lid dat speciaal belast is met de voorbereiding van de bespreking van het onderwijskwaliteitsbeleid met het CvB.

Informatievoorziening

De RvT ontvangt enerzijds periodiek informatie van het CvB. Dit zowel in reguliere vergaderingen als in themabijeenkomsten, waarbij ook derden aanwezig (kunnen) zijn, zoals medewerkers van het Servicebureau, de accountant en externe deskundigen. Deze informatie heeft in 2022 in de behoefte voorzien.

Anderzijds wil de RvT ook graag zelf informatie verzamelen en indrukken opdoen door aparte gesprekken met de (gezamenlijke) GMR-en en met de schooldirecteuren door middel van schoolbezoeken. Deze bezoeken zijn wederzijds als plezierig en zeer nuttig ervaren. De bevindingen zijn gedeeld in de RvT-vergadering.

In 2022 is helaas maar één keer samen met de GMR-en vergaderd.

Het is lastig gebleken via Teams tot een goede en meer diepgaande uitwisseling van gedachten te komen.

De RvT van Adenium is lid van de VTOI-NVTK. Langs deze weg wordt ook de nodige informatie verkregen en worden bijeenkomsten bijgewoond.

Zelfevaluatie

Jaarlijks houdt de RvT een zelfevaluatie. Dit najaar heeft deze plaatsgevonden met externe begeleiding en samen met het CvB. De zelfevaluatie is voorbereid door de remuneratiecommissie en aan de hand van de zeven principes van de Code Goed Toezicht 1.0 is de deelnemers en het CvB gevraagd in hoeverre we daaraan als RvT momenteel voldoen.

Geconcludeerd is dat de werkwijze steeds professioneler wordt, er over en weer groot vertrouwen is, de verbinding met de maatschappelijke omgeving wordt gemist, de rol als klankbord voor het CvB nog te weinig uit de verf komt, hetgeen ook geldt voor de netwerkfunctie van de RvT. Tijdens de reguliere vergaderingen bepaalt de grote hoeveelheid informatie de agenda, de RvT wil nog meer toekomen aan de eigen vragen.

De genoemde punten zijn gedeeld met het CvB en zullen komend jaar verder worden uitgewerkt.

Vergaderingen en bijeenkomsten

De RvT heeft in 2022 acht keer met het CvB vergaderd. Voorafgaand aan die vergaderingen heeft de RvT vooroverleg. In de reguliere vergaderingen zijn vaste onderwerpen geweest: identiteit, mededelingen van CvB, RvT-zaken, bezoeken/rapportages onderwijsinspectie en voortgang expeditieteams op de realisatie van de in het Strategisch Beleidsplan vastgelegde doelstellingen. De belangrijkste gespreksonderwerpen zijn verder geweest (waar geen besluit vermeld staat is de bespreking informerend/adviserend geweest):

Datum	Onderwerpen	Besluit
28 januari (regulier)	Onderwijskwaliteit binnen Adenium besproken.	geen
18 maart (regulier)	Samen Kansrijk, de inhoudelijke samenwerking tussen SBO en SO in Drachten i.c.m. huisvesting besproken. Beloningsbeleid RvT	Goedgekeurd
22 april (regulier)	Onderwijskwaliteit: hoe houden we als RvT zicht op de onderwijskwaliteit en wat hebben we daarvan van het CVB nodig. Lezing door externe deskundige.	geen

	Managementletter accountant besproken met de constatering dat er een inhoudelijk goed rapport ligt waaruit blijkt dat Adenium de zaken op orde heeft.	
20 mei (regulier)	Tussenevaluatie SBP besproken Opzet evaluatie holding besproken en aangevuld Uitwerking vastgestelde visiestuk toezicht op onderwijs kwaliteit besproken Beleidsstuk: Traineeship voor toekomstige RvT leden besproken Visie op toezicht van RvT op onderwijskwaliteit	Vastgesteld Vastgesteld
24 juni (regulier)	Jaarrekeningen PCBO Smallingerland e.o., OPO Furore en Adenium besproken en goedgekeurd. Voor 2022 kan een selectie voor een accountant worden gestart. Voordracht nieuw lid RvT Traineeship: RvT besluit maximaal één Trainee toe te voegen aan de RvT.	Goedgekeurd Goedgekeurd Goedgekeurd Vastgesteld
30 september (thema)	Afier is benoemd tot accountant voor 2022 Definitief Traineebeleid vastgesteld Trainee benoemd voor één jaar. Verdieping op onderwijs: passend onderwijs en de werkwijze daarvan binnen Adenium besproken	Vastgesteld Vastgesteld Benoemd
4 november (regulier)	Verslag auditcommissie: risicomanagement besproken en laatste afhandeling jaarrekening afgerond. Samen Kansrijk, verslag Samenwerkingscholen en overzicht onderzoeken binnen Adenium besproken	geen
16 december (regulier)	Begrotingen 2023, zowel dochters als Adenium Mevrouw Postma benoemd als vicevoorzitter vanwege vertrek mevrouw de Jong. Beloning RvT 2023 vastgesteld Marap, MTO, onderzoek organisatiestructuur en BFP besproken Onderwijs: laatste details visie op onderwijs en kwaliteitsinstrumentarium RvT daarbij besproken. Toelichting CvB over Burgerschapsonderwijs	Goedgekeurd Benoemd Vastgesteld

Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Toezicht was per 31 december 2022:

naam	Functie in RvT	Commissie	Hoofd functie/Overige functies
Gytha Postma	Lid	Voorzitter Remuneratiecie	<ul style="list-style-type: none">• Directeur Ondersteuning en Advies bij Jeugdhulp Friesland• Lid RvT en voorzitter auditcommissie Friesland College
Ineke Grijpma	Lid	Auditcie	<ul style="list-style-type: none">• Bestuurlijk juridisch adviseur• Lid RvT St. Kredietbank Nederland
Berinda de Jong	Vicevoorzitter	Onderwijskwaliteit (geen formele cie)	<ul style="list-style-type: none">• Trainer/adviseur onderwijs
Frans Kooiker	Voorzitter	Remuneratiecie	<ul style="list-style-type: none">• Zelfstandig adviseur• Voorzitter RvC Wonen Noordwest Friesland
Rienk van der Meulen	Lid	Voorzitter auditcie	<ul style="list-style-type: none">• Manager Woonstichting Wonen Limburg t/m 30-9-2022.• Directeur Bestuurder Woningstichting Thús Wonen vanaf 01-10-2022• Bestuurslid Stichting Bike Team Drachten• Bestuurslid vereniging van vastgoedeigenaren Drachten centrum, vanaf 01-05-2022

Alle leden zijn statutair één keer voor een termijn van vier jaar herbenoembaar. Mevrouw B. de Jong heeft daarvan afgezien en in haar plaats is via een openbare procedure een opvolger en door de GMR-en voorgedragen, een voordracht die door de RvT is overgenomen. Helaas heeft deze kandidaat zich daarna om persoonlijke redenen teruggetrokken, waardoor de procedure opnieuw is opgestart.

Per september 2022 heeft de RvT mevrouw Marjan Scholman benoemd als Trainee in de RvT van Adenium voor de periode van één jaar.

De voorzitter, de heer Kooiker heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor een tweede termijn. De RvT is hiermee akkoord gegaan.

Het rooster van aftreden is per 1-1-2023 als volgt:

naam	profiel	benoemd	aftredend	recht van voordracht	recht op kandidaats telling
Gytha Postma	P&O	1-1-2022	1-1-2026	RvT	VCO
Ineke Grijpma	juridisch	1-1-2020	1-1-2024	RvT	GMR'en
vacature	onderwijs			GMR-en O	n.v.t.
Frans Kooiker	maatschappelijk	1-9-2019	1-1-2027	RvT	GMR'en
Rienk van der Meulen	bedrijfsvoering	12-7-2021	1-1-2025	RvT	VCO

De leden van de RvT ontvangen een vergoeding die in 2021 op basis van de Handreiking Honorering Toezichthouders van VTOI-NVTK is herzien en voor 2022 is vastgesteld op € 6.000 en voor de voorzitter op € 9.000 per jaar.

Verklaring

De RvT verklaart zich in 2022 aan de Code Goed bestuur te hebben gehouden en

- geen leningen, garanties of niet in het beloningsbeleid geregelde financiële voordelen aan leden van de RvT of de leden van het CvB te hebben verleend;
- dat alle leden van de RvT onafhankelijk en voldoende kritisch ten opzichte van de Stichting Holding Adenium en de dochterstichtingen hebben kunnen functioneren;
- geen van de leden van de RvT andere diensten dan die welke voortvloeien uit zijn/haar lidmaatschap van de RvT heeft verleend of anderszins banden onderhoudt met Adenium of de dochterstichtingen, hetzij direct, hetzij indirect, buiten zijn/haar toezichtsfunctie;
- er geen transacties hebben plaatsgevonden waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de RvT of de CvB speelden die van materiële betekenis waren voor Adenium en/of voor de leden van de RvT c.q. CvB.

Drachten, juni 2023

Namens de Raad van Toezicht,
Frans Kooiker,
voorzitter